

(1.) Tantárgy neve: Szociális munka I.	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: előadás+gyakorlat és óraszám: 2+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴ : terepnapló készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy bevezető ismereteket nyújt a szociális munkáról előadás és szeminárium formájában. Az előadás keretében a hallgatók megismerkednek a szociális munka professzióvá válásának folyamatával, a szociális munka alapjait képező értékekkel, ismeretekkel és a munkavégzéshez szükséges készségekkel. A kurzus célja, hogy a hallgató ismerje és felismerje a szociális munka kompetenciakörébe tartozó problémákat, etikai szempontból megfelelő válaszokat tudjon adni adott helyzetekben. Az előadáshoz kapcsolódó szeminárium tovább erősíti a szociális munka szakmai nyelvezetének a használatát és a szakmai identitás építését. A szeminárium célja a Szociális munka gyakorlat I. tárgy keretében tett intézménylátogatások során szerzett tapasztalatok integrálása a szociális és gyermekjóléti gyermekvédelmi alap- és szakellátás intézményeiben. Témakörök: Szociális munka, mint hivatás; Szociális munka természete, problematikája; Szociális munka ismeretalapja: tudás és ismeret szerepe, fontossága; Szakmára felkészült személyiség, kompetencia a szociális munkában; Értékek, értékrendek és dilemmák a szociális munkában; Etikai kódex, Európa Tanácsa ajánlása, ISFW új definíciója	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk.) (1994): A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 8154 72) Internacional Federation of Social Workers (2014): A szociális munka globális definíciója. <i>In: Esély</i>, 6: 96-100. Kozma Judit (szerk.) (2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség (ISBN 963 00 9972 1) Szociális Szakmai Szövetség etikai kódexe 2011. Szóllósi Gábor (2015): A szociális munka új, 2014-es globális definíciója. <i>In: Párbeszéd: szociálismunka-folyóirat</i>, 1.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

pl.:

a) tudása

- a szociális munka szerepének, lényegének, funkcióinak, komplexitásának, multi, inter-diszciplináris jellegének ismerete és értelmezése
- a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai, jogi, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai tudományok szociális munkához tartozó fogalomkészlet ismerete és értelmezése
- más segítő szakmák kompetenciaköreinek az ismerete, felkészült a gyakorlat során felmerülő problémák szakmai illetékességének felismerésére, és más szakmák szakembereivel való szakszerű együttműködésre.

b) képességei

- kritikus szemlélettel és reflektív módon képes megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát
- felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés szükségességét

c) attitűdje

- érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre
- nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez.

d) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeinek és alapelveinek, a szakmai etikai kódex iránymutatásainak képviselője
- képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

(1.) Tantárgy neve: Szociális munka II.	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁵ típusa: előadás+gyakorlat és óraszám : 2+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶ : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁷): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁸ : terepnapló készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Szociális munka I.	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A Szociális munka II. tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják az esetkezelés elméleti és gyakorlati ismereteit. A tantárgy elméleti részének célja az esetkezelés fogalmainak értelmezése és az esetkezelés munkaformáinak, folyamatának, sokszínűségének, intervenciók stratégiáinak megismerése. Kitérünk a szociális munka alapvető eszközeire, a kommunikációs készségek gyakorlatban való megjelenésére, valamint foglalkozunk a krízisintervenció, a változáskezelés és változásmenedzselés kérdéseivel is egyaránt. A tantárgy gyakorlati részének a célja a Szociális munka II. terepgyakorlat előkészítése és feldolgozása, vagyis az esetkezelés terepgyakorlat során megszerzett tapasztalatok monitorozása, értékelése, elemzése, integrálása és a terepnapló és esetelemzés előkészítése. A hallgatók megismerik az esetkezelés helyét, szerepét és az elméleti ismereteken alapuló gyakorlatát a szociális munkában és segíti az integrált tudás kialakítását. Témakörök (előadás): A szociális munkára ható elméletek; A szociális esetmunka, mint segítő tevékenység; A problémamegoldás; A sokszempontú feltárás – szociális diagnózis; A tanácsadás; Krízisintervenció; Új emberi szükségletek, változáskezelés Témakörök (szeminárium): kapcsolatteremtés; interjú, típusa, szerkezete; kommunikáció, kérdezés, értő figyelemmel hallgatás, nyitott kommunikáció; felmérés; probléma vizsgálata; problémamegoldó folyamat végigvitele; források mozgósítása; kliens készségfejlesztése; eredményesség – befejezés; értékelés; gyakori hibák A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN) Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk.) (1994): A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 8154 72) Kozma Judit (szerk.) (2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai	

⁵ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Szövetség (ISBN 963 00 9972 1)

Kozma Judit (2001): Szociális diagnózis. In: Esély, 3.: 61-94.

Szabó Lajos (2000): Szociális esetmunka – Elméleti alapvetés. Budapest, Wesley Könyvek (ISBN 963 00 5547 3)

Tánczos Éva (szerk.) (1994): Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 815458 6)

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

a) tudása

- ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre
- ismeri és érti a szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét
- érti és átlátja a szociális munka jogi, társadalmi és ökológiai kontextusát, a szociális munkára vonatkozó közvitákat és jellemző, elterjedt véleményeket, a szociális munka alapvető elméleteit, modelljeit és folyamatait.
- ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait.

b) képességei

- felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés szükségességét
- képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére.
- képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra
- képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől.
- képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát.

c) attitűdje

- érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett.
- nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez.
- nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeit és alapelveinek a képviselője
- a szakmai etikai kódex iránymutatásainak a képviselője
- felelősségvállalás a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért
- felismeri szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

(1.) Tantárgy neve: Szociális munka III. (Szociális munka családokkal)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁹ típusa: gyakorlatás óraszám a: 0+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve :-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰ :-	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹¹): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹² : terepnapló készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):Szociális munka II.	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus során a hallgatók elsajátítják a családokkal folytatott szociális munka elméleti és gyakorlati ismereteit, megismerik a családok számára formális erőforrásként rendelkezésre álló intézményeket és szolgáltatásokat. A tantárgy a családokkal végzett szociális munka különböző eseteinek és szolgáltatás típusainak bemutatásán keresztül fejleszti a professzionális segítői kapcsolathoz szükséges készségeket. A kurzus célja, hogy a hallgatók képessé váljanak kiválasztani azokat az eszközöket és módszereket, amelyek segítségével leendő szakemberekként hatékonyan hozzá tudnak járulni a családokat együtt tartó, integráló megoldási módszerek kidolgozásához. Témakörök: A család fogalmi, rendszerszemléletű megközelítései; Családi életciklusok; Diszfunkciók a családban; A családokkal végzett szociális munka jogszabályi háttere; Családok és intézmények; A családgondozás módszertana; Családterápia, családkonzultáció; Prevenció a családokkal végzett szociális munkában; Krízis kezelése a családban; Konfliktuskezelés és mediáció	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Czibere Ibolya – Molnár Éva (2016)a:”...nem a kortárs családi lét múltó aberrációja” Családdefiníciók és családelméletek az angolszász szociológiai irodalomban. In: Metszetek 4(2): 19-53. Hegedűs Judit (2006) (szerk.): A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Család, gyerek, társadalom. Bölcsész Konzorcium, Budapest (ISBN 9639724076) Stang Tünde (2002): Szociális munka családokkal. In.: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak, Szociális Szakmai Szövetség, Budapest (ISBN 9630099721) Szilvási Léna (1996) (szerk.): Gyermek – család – társadalom, Szociális munka gyermekes családokkal, Kézikönyv. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest (ISBN 9630469855) Takács Imre (2016): Család – és gyermekjóléti szolgáltatások átalakításának tapasztalatai. In: Párbeszéd 3(4): 1-6.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

⁹Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹²pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

pl.:

a) tudása

- a társadalom működésének, a társadalmi folyamatoknak, a társadalmi és szociális problémák keletkezésének megismerése valamint annak értelmezése, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre
- az emberi szükségletek, a társas viselkedés pszichológiai tényezőinek, az emberek és a környezetük közötti interakcióknak a megismerése és értelmezése
- a szociális munka szerepének, funkcióinak, komplexitásának, interdiszciplináris jellegének megismerése és értelmezése
- a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszerek, eljárások megismerése

b) képességei

- a konkrét társadalmi problémák, veszélyeztető tényezők és a problémakezelés folyamatának értelmezése
- bizalomépítés, nyílt, hiteles, hatékony kommunikáció fejlesztése
- szükségletfelmérés, az egyén és környezete közötti folyamatok, kölcsönhatások, problémák holisztikus elemzése
- a szolgáltatásokat igénybevevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, konstruktív problémakezelés

c) attitűdje

- a társadalmi és szociális problémákra való nyitottság, elkötelezettség és felelősség vállalás a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- a szakma etikai alapelveinek gyakorlati alkalmazása
- személyek, családok, csoportok, közösségek iránti empátia
- nyitottság új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra

d) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeinek és alapelveinek, a szakmai etikai kódex iránymutatásainak képviselője
- a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért való felelősségvállalás

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Molnár Éva

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):
Molnár Éva**

(1.) Tantárgy neve: Szociális munka IV. (Szociális munka csoportokkal)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ¹³ típusa: gyakorlat és óraszám: 0+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁴ : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁵): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹⁶ : terepnapló készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):Szociális munka III.	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a szociális csoportmunkához szükséges alapfogalmakat, elméleti modelleket, a csoportok kategorizálási lehetőségeit, a csoportfejlődés szakaszait, a csoport interakciós mintáit, a csoportvezetés módszereit és technikáit. A félév során elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek hozzájárulnak az előadást kísérő terepgyakorlat sikeres teljesítéséhez, a hallgatók képessé válnak a szakmai munka során bekapcsolódni a csoportokkal végzett szociális munka különböző szakaszaiba.   Témakörök: A csoportmunka lehetőségei a segítő szakmákban; A szociális csoportmunka története, definiálási lehetőségei; A csoportmunka módszerei, értékszempontjai; A szociális csoportmunka elméleti modelljei; A csoportok típusai, kategorizálási lehetőségei; A csoportok szervezése, előkészítése; A csoportfejlődés szakaszai; A csoport működése, kommunikációs és interakciós mintái; Csoportdinamika; A csoport vezetése, vezetési stílusok; A csoportban betöltött szerepek, A csoportmunka során alkalmazható gyakorlatok   A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)   Csepeli György (2002): Szociálpszichológia. Osiris Kiadó, Budapest 395-450. (ISBN 963379563) Németh László (1998): Szociális munka csoportokkal. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai szövetség, Budapest 138-178. (ISBN 9630099721) Pataki Éva (2010): Szociális munka csoportokkal. Szociotéka, Debrecen (ISBN 9789634734376) Rudas Péter (2007): Delfi örökösei. Lélekben Otthon Kiadó, Budapest (ISBN 978639771031) Rudas Péter (2011): Javne örökösei. Fejlesztő tréningcsoportok – elvek, módszerek, gyakorlatcsomagok. Orioldés Társai kiadó, Budapest (ISBN 9789639771499)   Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek(tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul   a) tudása - a társadalom működésének, a társadalmi folyamatoknak, a társadalmi és szociális problémák keletkezésének megismerése valamint annak értelmezése, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes

¹³**Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁴pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁵pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁶pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre
- az emberi szükségletek, a társas viselkedés pszichológiai tényezőinek, az emberek és a környezetük közötti interakcióknak a megismerése és értelmezése
 - a szociális munka szerepének, funkcióinak, komplexitásának, interdiszciplináris jellegének megismerése és értelmezése
 - a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszerek, eljárások megismerése

b) képességei

- a konkrét társadalmi problémák, veszélyeztető tényezők és a problémakezelés folyamatának értelmezése
- bizalomépítés, nyílt, hiteles, hatékony kommunikáció fejlesztése
- szükségletfelmérés, az egyén és környezete közötti folyamatok, kölcsönhatások, problémák holisztikus elemzése
- a szolgáltatásokat igénybevevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, konstruktív problémakezelés
- szakmai csapatmunka, partneri együttműködés

c) attitűdje

- a társadalmi és szociális problémákra való nyitottság, elkötelezettség és felelősség vállalás a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- a szakma etikai alapelveinek gyakorlati alkalmazása
- személyek, családok, csoportok, közösségek iránti empátia
- nyitottság új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra

d) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeinek és alapelveinek, a szakmai etikai kódex iránymutatásainak képviselése
- a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért való felelősségvállalás

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Molnár Éva**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Molnár Éva

(1.) Tantárgy neve: Szociális munka V.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: 80% gyakorlat (kredit%)	
A tanóra¹⁷ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti/2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: :--.....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁸ : előadás és az ehhez kapcsolódó vita, tapasztalatcsere, brainstorming, videofilm megtekintése	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹⁹): A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: a félév során 2 db feljegyzés leadása és eredményes zárthelyi dolgozat írása Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok²⁰ (ha vannak): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: Szociális munka IV.	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Tantárgy feladata a közösségfejlesztés, közösségi tervezés témakörében elméleti és gyakorlati ismeretek szerzése. Cél, a szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatok egyéni feldolgozásán túl, azok csoportos megvitatása, értékelése, a különböző intézményekben, településtípusokon, és célcsoportok körében szerzett tudás-tapasztalat megosztása a csoportban.

Főbb témakörök:

- *motiváció (saját állampolgári és közösségi élmények felszínre hozása),*
- *a közösségfejlesztés irányultsága és legitimációs elméletei (helyi társadalom, közösség, fenntartható fejlődés, civil társadalom, társadalmi nyilvánosság, mindennapi élet, szolidaritás, társadalmi tőke),*
- *a közösségfejlesztés társadalmi funkciói,*
- *a közösségfejlesztési folyamat, módszerek és technikák (a települések megismerésének módszerei, aktivizáló módszerek, a partnerség-építés, a helyi nyilvánosságot szervező és fejlesztő módszerek),*
- *a segítő személyisége, képességei, értékei és etikai problémái, felelősségei.*

The task is to acquire theoretical and practical knowledge, in topic area of community development and community planning. The aim is to process the collected experiences individually - during the field practise period – beyond that to discuss and evaluate in the group.

Aim also to share among students, the knowledge experience gained in different institutions, types of settlements and target groups.

Main topics:

- *Motivation (raising their own citizenship and community experiences)*
- *The orientation and legitimacy theories of community development (Local society, community, sustainable development, civil society, social publicity, everyday life, solidarity, social capital*
- *The social functions of community development*

¹⁷ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁸ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- <i>The community development process, methods and techniques (Methods of getting acquainted with settlements, activating methods, partnership-building, methods for organizing and developing the local public)</i> - <i>The personality, abilities, values and ethical problems of the helper, responsibility.</i>
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)   Nagyné Varga Ilona (szerk.):Közösségi munka a családsegítésben. Debrecen. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2011. (tanszéki honlapon)   Budai István – Nárai Márta (szerk.): Együttműködés és felelősségvállalás tanulása a szociális és közösségi munkában. Szöveggyűjtemény. Győr. Széchenyi István Egyetem, Győr, 2012. http://www.tamop544c.pli.sze.hu/attachments/article/21/egyuttmukodes-tanulasa-kotet.pdf   Budai István – Nárai Márta (szerk.): Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció. Szöveggyűjtemény. Győr. Széchenyi István Egyetem, Győr, 2011. http://www.tamop544c.pli.sze.hu/attachments/article/20/kozossegi_munka_tarsadalmi_bevonas_integracio.pdf   Bardóczi Sándor–Giczey Péter (szerk.): Kézikönyv a közösségi városmegújításról. Közösségfejlesztők Egyesülete. Budapest. 2010. (honlapon)   Paul Henderson: A kirekesztettek bevonása – Az európai közösségfejlesztés gyakorlatától a
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása: - Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait. - Ismeri más segítő szakmák kompetenciaköreit, felkészült más szakmák szakembereivel való szakszerű együttműködésre. - Ismeri a társadalmi integráció erősítését, a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat. b) képességei: - Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel. c) attitűdje: - Munkáját kapcsolatteremtés, konfliktus-megoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, fejlett kommunikációs készség jellemzi. - Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):--

(1.) Tantárgy neve: Szociális munka VI.	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ²¹ típusa: előadás+gyakorlat és óraszám: 3+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²² : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²³): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁴ : terepnapló készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Szociális munka V.	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A Szociális munka VI. tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják a gyermek és ifjúsági projektek elméleti és gyakorlati ismereteit. A kurzus elméleti része ismeretet nyújt áttekintő jelleggel a gyermek és ifjúsági projektekről, mely elősegíti a kiscsoportos formában egy önálló projekt megírását. A gyakorlat előkészíti az egyéni terepgyakorlatot, melynek keretében a hallgatók folyamatban lévő gyermek és ifjúsági (0-29 éves) korosztályt megcélzó projektekbe kapcsolódnak be. A gyakorlat célja a terepgyakorlaton szerzett tapasztalatok feldolgozása, csoportos megvitatása, értékelése, prezentálása, a vizsgált projekt alapján új projektötlet kidolgozása és a terepnapló megírásának előkészítése. Témakörök: Fogadó intézmény és projektjeinek bemutatása; A vizsgált projekt részletes bemutatása; A vizsgált projekt fenntarthatósága; Új projekt tervezése a szervezeti céloknak, célcsoport szükségleteinek megfelelően	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Ábrahám Katalin (szerk.) (2012): „Kincskereső” Gyermek –és ifjúságpolitikai projektek. Szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetemi Kiadó Csoba Judit - Nagy Zita Éva (szerk.) (2007): Első lépés: Pályaorientációs és munkatapasztalat-szerző gyakorlat – Módszertani kézikönyv. Debrecen, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék Hortobágyi Katalin (2002): Projekt kézikönyv - Válogatás a hazai és külföldi projekt-irodalomból, ALTERN füzetek, Iskolafejlesztési Alapítvány (ISBN 963 832 329 9) Hüse Lajos (szerk.) (2008): Szükségletalapú projekttervezés egyszerűen. Nyíregyháza, Göllész Viktor Speciális Szakiskola és Általános Iskola Neumark Tamás (2003): Integrált helyi jóléti rendszerek. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó	

²¹ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket
- ismeri és értelmezi a szociális munkához kapcsolódó jogi területek szabályozását, különös tekintettel az emberi és gyermeki jogokra, a szociális és gyermekvédelmi jogi szabályozásra
- ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait
- ismeri a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci sféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit

b) képességei

- képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében
- képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére
- felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét
- felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel
- képes áttekinteni a szakterület dokumentációit, a kapcsolódó szakmai feladatokat

c) attitűdje

- törekszik a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére
- elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt
- nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra
- érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra

d) autonómiája és felelőssége

- felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért
- felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja
- autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósuló csapatmunkában
- fejleszti szakmai tudását
- a szociális munka értékeit és alapelveit, a szakmai etikai kódex iránymutatásait figyelembe véve cselekszik

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat I.(Intézménylátogatás)
kreditértéke: 3

időtartama teljes idejű képzésben: hét/3 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 1. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, összefüggéseit, a különböző egységek törvényben és vonatkozó jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. Az intézmények és szervezetek működési sajátosságainak megtapasztalása segít a hallgatók integrált gondolkodásmódjának fejlesztésében is, hiszen így megismerik a szűk értelemben vett szociális-és gyermekvédelmi ellátórendszer kapcsolódási pontjait más intézményrendszerek felé.

A szociális és gyermekvédelmi alap- és szakellátásba tartozó 10 intézmény meglátogatása során a hallgatók megismerik ezen szervezetek történetét, ellátórendszeren belüli helyét, feladatkörét, szolgáltatásait, célcsoportját, foglalkoztatottak jellemzőit, az intézmény kapcsolatrendszerét, innovatív kezdeményezéseit, ellátási filozófiáját, belső értékelési rendszerét, éves tervét, működésének finanszírozását, a dolgozók mentális egészségének védelme érdekében alkalmazott szakmai módszereket, továbbképzési lehetőségeket.

During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. Experiencing the operation of different institutes and organisations can help the students to think in a more integrated way. They can get familiar with the connection points of the social and child protection system towards other institutions. During their visits to 10 social- and child protection institutes within the basic and professional care system, they can familiarize with the followings: the history of the institute, its position within the system, scope of duties, services, target groups of the institute characteristics of their employees, the connection system of the institute, its innovative initiatives, service philosophy, internal evaluation method, annual plan, and budget. Moreover they can get to know how the institute is planning to protect the mental health of their employees, what are the methods they apply to protect them and how they ensure their ongoing professional training.

Szakmai követelmények:

Követelmények a hallgatók irányába (kompetenciák):

Az órákon való részvétel eredményeként a hallgatók a következő kompetenciák birtokába jutnak: pályaismeret, társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbözőségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia, rendszerszemléletű gondolkodásmód, a szervezeti jelenségek iránti nyitottság, a szervezetekre irányuló információk gyűjtésének és feldolgozásának képessége.

A hallgatók a kurzus eredményeként:

- megismerik és értik a társadalmi egyenlőtlenségeket, az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket, a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait.
- képesek megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: terepnapló bemutatása és jelenlét igazolása jelenléti ívvel.

A szakmai gyakorlóléhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként határozatlan idejű szerződés keretében). Ezen túl a Tanszék, további 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalomszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.

Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint az intézménylátogatás lehetséges helyszínei: DMJV Gyermekvédelmi Intézménye ill. Család és Gyermekjóléti Központja, DMJV Városi Szociális Szolgálat, Refomix Kht. Éjjeli menedékhely, Magyar Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózat, EMMI Javító Intézet, Drogambulancia, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, HBM Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály és Gyámügyi Osztály, BIT Egyesület.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

1. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
2. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi a tanszékvezető irányítása alatt. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), együttműködésével lebonyolított, a szociális szakmaterület széles körét érintő intézménylátogatások helyszíneit félév elején a terepkoordinátor választja ki. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A tereptanár-előadók munkájának ellenőrzése a helyszínen történik, hiszen az interaktív (érzékenyítő program, esetbemutató, tréningjáték, vita stb.) elemekkel bővített programot a terepkoordinátor és a tereptanár együtt vezetik.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat II.(Egyéni esetkezelés)

kreditértéke: 3

időtartama teljes idejű képzésben: heti/3 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 2. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.

A II. félévi gyakorlat közvetlen célja az esetkezelés alapvető fogalmainak - felmérés, első interjú, problémamegoldó folyamat, tanácsadás, exploráció, empátia, motiválás, forrásfejlesztés, stb. - értelmezése, az esetkezelés alapvető munkaformáinak, folyamatának, intervenciós stratégiáinak megismerése a gyakorlati tapasztalatok mentén. A félév központi témái még: a segítő kapcsolat és a segítő beszélgetés, sokszempontú feltárás – szociális diagnózis, krízis-intervenció, változásmenedzsment.

During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.

The immediate aim of the practice in the second semester is to define the basic concepts of the case work- surveying, first interview, problem solving process, counselling, exploration, empathy, motivation, fundraising, etc. Furthermore, the aim is to get familiar with the basic working methods, process and intervention strategies of the case work based on practical experiences. The core topics of the semester are: helping relations, helping conversations, exploration based on multiple viewpoints – social diagnosis, crisis intervention, change management.

Szakmai követelmények, szabályok:

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy az adott félévben feldolgozandó módszer (esetkezelés módszertana) megismerésére és abban való jártasság szerzésére lehetőséget biztosítsanak a gyakorlat megvalósítására kiválasztott intézmények.

Hallgatók irányában követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése:

- Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat.
- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti kölcsönhatásoknak az elemzésére.
- Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, problémák kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait.
- A kliensek autonómiáját tiszteletben tartja.
- Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.
- A társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia jellemzi munkáját.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.   Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint az egyéni esetkezelés módszertanának elsajátítását biztosító gyakorlatok lehetséges helyszínei: DMJV Gyermekvédelmi Intézménye ill. Család és Gyermekjóléti Központja, DMJV Városi Szociális Szolgálat, Refomix Kht. Éjjeli menedékhely, Magyar Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózat, EMMI Javító Intézet, Drogambulancia, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, HBM Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály és Gyámügyi Osztály.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi: 3. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012. 4. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012. A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.
Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat III.(szoc.munka családokkal)

kreditértéke: 3

időtartama teljes idejű képzésben: heti/3 óra, részidejű képzésben: --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 3. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.

A III. félévi gyakorlat során a hallgatók elsajátítják a családokkal folytatott szociális munka gyakorlati ismereteit, megismerik a családok számára formális erőforrásként rendelkezésre álló intézményeket és szolgáltatásokat. A gyakorlat során a következő területeken szereznek gyakorlati tapasztalatot a hallgatók: családgondozás módszertana, családi életciklusok, diszfunkciók a családban, a családokkal végzett szociális munka jogszabályi háttere, a családok és intézmények kapcsolata, családterápia, családkonzultáció, prevenció a családokkal végzett szociális munkában, krízis kezelése a családban, konfliktuskezelés és mediáció.

During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.

In the course of the practice in the third semester, the students can acquire the practical knowledge of the social work with families; they can get to know the institutes and services available for families as resources. During this practice the students can get practical experience in the following areas: methodology of the family care, family life cycles, dysfunctions within the family, legal background of the social work with families, connections between families and institutes, family therapy, family consultation, prevention in social work with families, handling crisis within the family, handling conflicts and mediation.

Szakmai követelmények, szabályok:

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy az adott félévben feldolgozandó módszer (családgondozás módszertana) megismerésére és abban való jártasság szerzésére lehetőséget biztosítsanak a gyakorlat megvalósítására kiválasztott intézmények.

Hallgatók irányában követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése:

- Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat.
- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti kölcsönhatásoknak az elemzésére.
- Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, problémák kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait.
- A kliensek autonómiáját tiszteletben tartja.
- A társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia jellemzi munkáját.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.

A szakmai gyakorlólóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.

Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint a családgondozás módszertanának elsajátítását biztosító gyakorlatok lehetséges helyszínei: DMJV Gyermekvédelmi Intézménye ill. Család és Gyermekjóléti Központja, DMJV Városi Szociális Szolgálat, Magyar Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózat, Drogambulancia, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, HBM Kormányhivatal Gyámügyi Osztály.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

5. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
6. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat IV. (szociális munka csoportokkal)   kreditértéke: 3   időtartama teljes idejű képzésben: heti/3 óra, részidejű képzésben: --- hét/óra
jellege: <u>összefüggő</u> tantervi helye: 4. félév
tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok   Tartalmi leírás: A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.   A IV. félévi gyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális csoportmunka típusait, képessé válnak a kapcsolódó alapfogalmak, elméleti modellek gyakorlatban történő alkalmazására, személyes élmények kapcsán értik meg a csoportfejlődés szakaszait, a csoport interakciós mintáit, a csoportszerepeket és tapasztalják meg a csoportvezetés módszereit és technikáit. A terepgyakorlat során a hallgatók a csoportokkal végzett szociális munka különböző szakaszaiba kapcsolódnak be.   <i>During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.</i>   <i>Through the practice in the fourth semester the students can learn the different types of group work, they can learn how to put the related basic concepts and theoretical models into practice. They can understand the different stages of group development, the group interaction patterns and the different roles within a group, through their personal experiences. They can acquire group leading methods and techniques.</i>   <i>During the fieldwork the students can join into the different phases of social work with groups.</i>   Szakmai követelmények, szabályok: <u>Terep-szervezetek irányában</u> követelmény, hogy az adott félévben feldolgozandó módszer (szociális csoportmunka módszertana) megismerésére és abban való jártasság szerzésére lehetőséget biztosítsanak a gyakorlat megvalósítására kiválasztott intézmények.   <u>Hallgatók irányában</u> követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése: - Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat. - Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra. - Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti kölcsönhatásoknak az elemzésére. - Képes eligazodni a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek között. - Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósuló csapatmunkában. - A kliensek autonómiáját tiszteletben tartja. - A társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia jellemzi munkáját.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.
A szakmai gyakorlólóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasságuk megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.

Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint a szociális csoportmunk módszertanának elsajátítását biztosító gyakorlatok lehetséges helyszínei: DMJV Gyermekvédelmi Intézménye, DMJV Városi Szociális Szolgálat, Drogambulancia, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, BIT Egyesület, CSAT Egyesület, AVP Hungary Egyesület, HAHA (Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület), Központ Egyesület.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi:

7. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.
8. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat V.(szociális munka közösségekkel)
kreditértéke: 4

időtartama teljes idejű képzésben: heti/4 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 5. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.

A V. félévi gyakorlat során a hallgatók megismerik a közösségi munka módszertanát, képessé válnak az elméleti modellek gyakorlatban történő alkalmazására. A hallgatók a közösségekkel végzett szociális munka különböző szakaszaiba kapcsolódnak be.

A következő témák kerülnek a fókuszba a gyakorlati tevékenységek során: motiváció (saját állampolgári és közösségi élmények felszínre hozása), a közösségfejlesztés irányultsága és legitimációs elméletei (helyi társadalom, közösség, fenntartható fejlődés, civil társadalom, társadalmi nyilvánosság, mindennapi élet, szolidaritás, társadalmi tőke), a közösségfejlesztés társadalmi funkciói, a közösségfejlesztési folyamat, módszerek és technikák (a települések megismerésének módszerei, aktivizáló módszerek, a partnerség-építés, a helyi nyilvánosságot szervező és fejlesztő módszerek), a segítő személyisége, képességei, értékei és etikai problémái, felelősségei.

During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.

In the fifth semester, the students learn about the methodology of community work, they can become able to use the theoretical models in practice. The students can join in the different phases of social work with communities. In the course of the practice we focus on different topics, like: motivation (bringing up personal experiences as a citizen or as part of a community) the orientation theories and legitimating community development (local society, community, sustainable development, civil society, civil publicity, everyday life, solidarity, social capital), the social functions of community development, community development process, methods and techniques (methods for getting to know a settlement, methods to energise, partnership building, methods to organise and improve local publicity) and the personality, skills, values, ethical problems and responsibility of the helper.

Szakmai követelmények, szabályok:

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy az adott félévben feldolgozandó módszer (közösségfejlesztés módszertana) megismerésére és abban való jártasság szerzésére lehetőséget biztosítsanak a gyakorlat megvalósítására kiválasztott intézmények.

Hallgatók irányában követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése:

- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.
- Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti kölcsönhatásoknak az elemzésére.

- Képes eligazodni a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek között. - A társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia jellemzi munkáját.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.
A szakmai gyakorláshely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasságuk megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.   Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint a közösségi szociális munka módszertanának elsajátítását biztosító gyakorlatok lehetséges helyszínei: Életfa Önkéntes Szolgálat, Dialóg Egyesület, Közösségfejlesztők Egyesülete, Debreceni Művelődési Központ, Nemzeti Művelődési Intézet, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, BIT Egyesület, CSAT Egyesület, HABA (Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület), Központ Egyesület.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi: 9. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.   10. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.   A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.
Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat VI. (projektmenedzsment)

kreditértéke: 4

időtartama teljes idejű képzésben: heti/4 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 6. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.

A VI. félévi gyakorlat során a hallgatók ismereteket szereznek piaci, állami és civil szervezetek körében projektek menedzselése témakörben. A hallgatók szociális tematikájú projektek megvalósításának különböző szakaszaiba kapcsolódnak be.

A következő témák kerülnek a fókuszba a gyakorlati tevékenységek (pályázatírás, projektmegvalósítás) során:

- A projektet megvalósító szervezet megismerése, megjelenése a helyi társadalomban.
- A projekt illeszkedése a terephely általános működésébe.
- A projekt létrehozásának motivációja, körülményei és a kiinduló állapotot megismerése.
- A projekt célcsoportjának, tevékenységeinek, módszereinek, céljainak, hatásainak megismerése.
- Projekt-dokumentáció áttekintése, rendszerének megismerése.
- A projektet végrehajtó team megismerése, a szerepek és feladatok áttekintése.
- Részvétel a projekt megvalósításában.

During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.

In the sixth semester, students acquire knowledge about project management topics, in private companies, public and non-governmental organizations. The students are involved in different stages of implementation of social-themed projects.

Practical activities will focus on the following topics:

- *Getting to know the project implementing organization and the position of the organization within local society*
- *Adaptation of the project to the general operation of the host institution*
- *Motivation, circumstances and starting point of the project*
- *Learning about the project's target group, activities, methods, aims and effects*
- *Overview of the project documentation and understanding of its system*
- *Learn about the project team, review roles and tasks*
- *Participation in project implementation.*

Szakmai követelmények, szabályok:

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy az adott félévben feldolgozandó téma (projektek menedzselése, módszerek) megismerésére és abban való jártasság szerzésére lehetőséget biztosítsanak a gyakorlat megvalósítására kiválasztott intézmények.

Hallgatók irányában követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése:

- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai érték közösség mellett. - Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel. - Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti kölcsönhatásoknak az elemzésére. - Jártas pályázati források feltárásában, rendelkezik pályázatírási és menedzselési, ismeretekkel, különös tekintettel a társadalmi integrációt támogató projektek szervezésére. - Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósuló csapatmunkában. - A társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia jellemzi munkáját.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.
A szakmai gyakorláshely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasságú megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.   Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint a projektmunka módszertanának elsajátítását biztosító gyakorlatok lehetséges helyszínei: Életfa Önkéntes Szolgálat, Dialóg Egyesület, Közösségfejlesztők Egyesülete, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, BIT Egyesület, CSAT Egyesület, HAHA (Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület), Központ Egyesület, HBM Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya, HBM Büntetés-végrehajtási Intézet.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi: 11. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.   12. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.   A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.
Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Szociális munka gyakorlat VII. (intenzív gyakorlat)

kreditértéke: 30

időtartama teljes idejű képzésben: heti/36 óra, **részidejű képzésben:** --- hét/óra

jellege: összefüggő **tantervi helye:** 7. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerik a szociális intézményrendszer felépítését, jogszabályokban rögzített céljainak, stratégiájának és tevékenységeinek gyakorlatban megvalósított formáját. A követelményrendszer teljesítésén túl azonban a terepgyakorlatok szakmai programja többet céloz meg: a képzés hatékonyságának növelése, a kibocsátott szakemberek magas szintű szaktudása, a leendő munkaadókkal való kapcsolat építése, erősítése, a tapasztalati tanulási folyamat és a szakmai készségek fejlődéséhez szükséges keretek biztosítása áll a középpontban.

A VII. félévi (468 óra/félév időtartamú) gyakorlat közvetlen célja, hogy a hallgató a 6 félév alatt elsajátított tudást, készségeket, képességeket integrálva önálló feladatokat vagy részfeladatokat végezzen valamely szociális területhez kapcsolódó tevékenységeket végző intézményben, szervezetben, így megfelelő szakmai gyakorlati tapasztalatot szerezzen.

A gyakorlat részletes leírása:

1. szakasz: Orientáció és szerződéskötés (a terephely sajátosságainak - misszió, szolgáltatási struktúra – megismerése, a terepgyakorlati munka megtervezése-felépítése – szerződéskötés)
2. szakasz: Megfigyelés és kisegítő tevékenységek (a tereptanár munkájában való részvétel a szakma fogásainak, módszereinek megfigyelése és elsajátítása)
3. szakasz: Önálló munka (önálló feladatok, részfeladatok elvégzése, folyamatos visszajelzés a tereptanár felől, konzultációk tartása, tapasztalatok feldolgozása és beépítése a munkába)
4. szakasz: Értékelés, lezárás (az esetekből és a terephelyről való kilépés előkészítése, a tapasztalatok összegzése, a jövőben gyakorlandó készségek meghatározása)

During their fieldwork the students can get to know the establishment of the social institution system, their legally stated aims and the way, they put their strategy and operation into practice. On top of accomplishing their requirements the professional program of these fieldworks aims beyond the above mentioned targets. Our primary aims are: improving the effectiveness of this training, ensuring high quality expertise of the professionals completing this course, building and strengthening connections with employers for the future, experience based learning process and ensuring a frame for the development of professional skills.

In the seventh semester (468 hours/semester duration), The direct goal of the practice is to provide students with individual tasks or sub-tasks in a social institution or organization, integrating knowledge and skills acquired during the 6 semesters. The student should obtain appropriate professional experience from all of these.

Specifying Practice:

Section 1: Orientation and contracting (exploring the specific features of the terrain - mission, service structure, designing the work of field work - contracting)

Section 2: Observation and auxiliary activities (participation in the work of a field teacher, observation and learning of the profession's catches and methods)

Section 3: Self-employment (self-employment and sub-tasks, continuous feedback from the field teacher, holding consultations, processing and incorporating the work experience)

Section 4: Evaluation, closure (exit from cases and off-site location, summary of experiences, definition of skills which still need to be practiced)

Szakmai követelmények, szabályok:

Terep-szervezetek irányában követelmény, hogy az elmúlt 6 félév során megtanult ismeretek, módszertani

repertoár minél szélesebb körét integráltan gyakorolhassa a hallgató szakmai gyakorlatának időtartama alatt.   <u>Hallgatók irányában</u> követelmény a következő kompetenciák fejlesztése, tudás megszerzése: - Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra. - Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, szociális problémák keletkezését, a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre. - Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait. - Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában - A társadalmi problémák iránti érzékenység, nyitottság, a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia jellemzi munkáját.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A félévet gyakorlati jegy zárja. A gyakorlat értékelése a tereptanárral közösen történik, a terepnapló, a jelenléti ív, a tereptanár által elkészített értékelő lap (igazolás szakmai gyakorlatról) alapján.
A szakmai gyakorláshely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke 50 szervezettel kötött keretszerződést szakmai gyakorlatok megvalósítására (rendszeres tevékenységként, határozatlan időtartamra). Ezen túl a Tanszék, közel 80-100 szervezettel működik együtt speciális szakterülethez illeszkedő, alkalmasszerűen megvalósított gyakorlatok szervezése céljából.   Az alábbiakban néhány szervezet kerül felsorolásra példaként, mint az intenzív terepgyakorlat számára lehetőséget biztosító gyakorlatok helyszíne: DMJV Gyermekvédelmi Intézménye ill. Család és Gyermekjóléti Központja, DMJV Városi Szociális Szolgálat, Magyar Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózat, Drogambulancia, Életfa Önkéntes Szolgálat, Dialóg Egyesület, Közösségfejlesztők Egyesülete, Fehér Bot Alapítvány, SZETA Családok Átmeneti Otthona, BIT Egyesület, CSAT Egyesület, HABA (Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület), Központ Egyesület, HBM Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya, HBM Büntetés-végrehajtási Intézet.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A DE Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke kiterjedt terepgyakorlati hálózata működésének szabályait a „Terep-vezérfonal” c. dokumentum részletezi. Tartalma: jogszabályi háttér, terepgyakorlatok megszervezésének szabályai, a gyakorlat szereplői és azok jogosultságai és kötelezettségei, dokumentáció, stb.) A dokumentum a Tanszék honlapján hozzáférhető. A gyakorlatok szakmai tapasztalatait, hatékony módszertanát, és a terephelyek bemutatását két könyv összegzi: 13. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.   14. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.   A szakmai gyakorlatokat a terepkoordinátor szervezi és ellenőrzi. Az adott félév tematikája és a hallgatók érdeklődése mentén szervezett, jól képzett tereptanárok által irányított (kiválasztási szempontok: humán diploma +min. 5 év szakterületen szerzett tapasztalat), a szociális szakmaterület széles körét érintő szakmai gyakorlatok helyszíneit félév elején a terepkoordinátor meghirdeti. A gyakorlat időbeli ütemezését a Terep-vezérfonal rögzíti. A gyakorlat kötelező feltételeinek megvalósulását a terepszerződés (Megállapodás) garantálja. A tereptanárok szakmai munkáját a gyakorlatot kísérő feldolgozó órák oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a terepkoordinátor, és rajta keresztül a Tanszékvezető irányába. A hallgatók értékelőlapon adnak visszajelzést a gyakorlati helyekről.
Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

(1.) Tantárgy neve: Szociológia I.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ²⁵ típusa: <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²⁶ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²⁷): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁸ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy általános célja, hogy a hallgatók körében kialakítsa a társadalmi folyamatokat értelmező szociológiai szemléletmódot, elősegítse a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek elemzéséhez szükséges képességek fejlődését. Ennek érdekében a hallgatók az előadások során megismerik a szociológiai alapfogalmakat, a főbb kutatási területeket és módszereket, illetve a hazai és nemzetközi kutatások legfrissebb eredményeit. Az oktatók bemutatják a társadalom meghatározó intézményeinek, mint pl. a család, az iskola, vagy a politikai szervezetek működését, a hallgatókkal közösen vizsgálják napjaink társadalomszerkezetét, egyenlőtlenségi viszonyait. Az életmód, a deviáns viselkedési formák és a társadalmi változások elemzése az előadások során hozzásegíti a hallgatókat az egyén és társadalom közötti kapcsolatok lényegének feltárásához, az egymásnak ellentmondó elméleti és gyakorlati megközelítések értelmezéséhez. The general goal of the subject is to develop students' sociological approaches to the social processes and to develop the skills needed to analyze the major social processes and phenomena. To achieve this, the students are studying the concepts of sociology, the main research fields and methods, and the latest results of the main domestic and international research programs. The lecturers present the most important institutions of society, the family, the school, or the political organizations, together with the students will be examined the social structure and inequality of today's society. The analysis of lifestyle, deviant behaviours, and social changes during lectures helps students to explore the essence of relationships between individuals and society to interpret contradictory theoretical and practical approaches.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Antony Giddens (1995): <i>Szociológia</i> . Osiris Kiadó, Budapest Andorka R.udolf (2006): <i>Bevezetés a szociológiába</i> . Osiris Kiadó, Budapest	

²⁵ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Ismeri és érti:

- a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket, a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.

Képes:

- a mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használni a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit,
- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia II. (Családszociológia)

Kódja: BTSZ203BA

Félév: őszi (1.)

Előfeltételek: -

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A családszociológia tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják a család rendszerének működését magyarázó szociológiai összefüggéseket, értelmezik annak társadalomtörténeti formációit. Megismerkednek azokkal a jelenségekkel, amelyek leginkább magyarázzák a társadalom és a család változó viszonyát, a különböző funkciók betöltéséhez szükséges feltételek módosulásait és azok következményeit. Megismerkednek a családszociológia egyes területein folyó kutatások legfontosabb eredményeivel, érintve a családi élet demográfiai, gazdasági, társadalmi és kulturális dimenzióit. Nemzetközi összehasonlításban értelmezik a háztartás- és családformák, valamint a családi funkciók történeti változásait, családdal kapcsolatos népesedési folyamatokat, a családon belüli kapcsolatok dinamikáját. Hangsúlyos szerepet kap a család és a társadalmi egyenlőtlenségek összefüggéseinek néhány területe, elsősorban a társadalmi rétegződés és a családszerkezet kérdése.

A tantárgy minimum követelményei:

- A családszociológia legalapvetőbb fogalmai
- A családszociológia rendszerszemléletű elmélete.
- A családszociológia evolucionista elmélete.
- A családi funkciók történeti változásai
- Családformák az egyes történeti korokban
- Demográfiai összefüggések, társadalomstatisztikai fogalmak
- Tipikus magyarországi családformák a rendszerváltás előtt
- A családformák pluralizációjának lényeg, új típusú együttélési formák
- Párkapcsolati formák, a párválasztás folyamata, lényege
- Családi szerepek, nemek közötti munkamegosztás jellemzői
- Gyermekvállalási tendenciák
- Családon belüli konfliktusok elméleti háttere, összefüggései, típusai, következményei
- Válási tendenciák, a válás folyamata és szakaszai

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- problémafelismerő- és megoldó készség
- a társadalmi problémák iránti érzékenység fejlesztése
- a család rendszerszemléletű megközelítése
- a rendszeren belüli folyamatok adekvát értelmezése
- a rendszeren belül felmerülő problémák közötti összefüggések felismerésének képessége
- a rendszer problémáinak és a környezet összefüggéseinek felismerése és értelmezése
- az egyenlőtlenségek értelmezése mikro szinten
- releváns szociológiai információk gyűjtése, elemzése

A tantárgy részletes leírása (kb. 10 témakörre kibontva):

1. A családszociológia elméleti megalapozása. A családi funkciók történeti változásai.
2. A család és háztartás alapvető demográfiai mutatói, fogalmak, összefüggések
3. Az egyes társadalmi formák családszerkezete.
4. Jellegzetes családtípusok Magyarországon a XIX. század közepétől a XX. század első harmadáig.
5. A '70-es, '80-as évek magyar családtípusai, azok demográfiai sajátosságai.
6. Családformák, együttélési minták, gyermekvállalási szokások, családi tagozódás a rendszerváltás után Magyarországon.
7. A párválasztás és a családalapítás szociológiája. Érzelmi érettség és hiányának következményei.
8. A családi munkamegosztás szociológiai problémái, tradíciók, társadalmi tényezők, társadalmi sztereotípiák. Szerepváltozások a nők helyzetében.
9. A gyermekek családban betöltött szerepének történelmi-társadalmi változásai. Gyermekkor-történet, gyermekkor-felfogások. Jellegzetes szocializációs folyamatok.
10. Alternatív együttélési formák Magyarországon. Az élettársi kapcsolatok jellemzői és a szingli-lét. Tendenciák a magyar társadalomban.
11. Az instabil család. A család szerepe néhány deviáns viselkedésforma kialakulásában. A családon belüli erőszak. Elkövetők és elszenvedők.
12. A válás történeti és szociológiai aspektusai. Válási tendenciák, okok és következmények.

Vizsgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Kollokvium, írásbeli vizsga.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: Az ormánsági születéskorlátozás története

In: Andorka Rudolf: Gyermek, család, történelem – Történeti demográfiai tanulmányok; Századvég Kiadó, Budapest, 2001

Bánlaky Pál: A család belső működése - A családon belüli kapcsolatok dinamikája

In: Bánlaky Pál: Családszociológia
Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2001

Czibere Ibolya – Molnár Éva (2015): Nem a kortárs családi lét múltó aberrációja... Családefiníciók és családelméletek az angolszász szociológiai irodalomban.

In: Metszetek – Társadalomtudományi folyóirat, vol. 4 (2015) No. 4

https://www.researchgate.net/publication/298915142_nem_a_kortars_csaladi_let_mulo_aberracioja_Csaladdefiniciok_es_csaladelmek_az_angolszasz_szociologiai_irodalomban

Cseh-Szombathy László: A házasság minősége

In: Törések és kötések a magyar társadalomban; Századvég Kiadó, Budapest, 2000

Lőcsei Pál: A női munkavállalás és a hagyományos magyar család (1945-1984)

In: Lőcsei Pál: Emberpár és család az államszocializmusban 1945-1985
Gondolat Kiadó, Budapest, 2008

Roderick Phillips: Katolikusok és protestánsok

In: Roderick Phillips: Amit Isten összekötött... A válás rövid története

Somlai Péter: A sokféleség zavara: a családi életformák pluralizációja Magyarországon

In: Demográfia XLII. 1-2. 1999

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia III. (Bevezetés a szociológia elméletbe, rétegződés és struktúra)

Kódja: BTSZ303BA

Félév:

Előfeltételek:

A tárgy típusa: előadás

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

1. Ferge Zsuzsa: Társadalmunk rétegződése

Ferge Zsuzsa: Társadalmunk rétegződése, KJK Bp 1969, 77-138 old

2. Ferge Zsuzsa a jelenkori társadalmi egyenlőtlenségekről

Ferge Zsuzsa: Struktúra és egyenlőtlenségek a régi államszocializmusban és az újkapitalizmusban, Szociológiai Szemle, 2002/4 9 -33 old vagy itt:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch05s03.html

Ferge Zsuzsa: Struktúra és szegénység in Társadalmi metszetek, sz: Kovách Imre Napvilág, 2006, 479-500 old.

3. Kemény István a munkásosztály rétegződéséről és magyarországi cigányokról

Kemény István: A magyar munkásosztály rétegződése, Szociológia 1972/1 36.48 old

Kemény István – Havas Gábor: A magyarországi romákról, Szociológiai Szemle, 1995/3

4. Kolosi Tamás a kései szocializmus társadalmáról és a poszt-szocialista társadalom egyenlőtlenségeiről

Kolosi Tamás: Tagolt társadalom, Gondolat, Bp, 1987, 89-220 old

Kolosi Tamás: Terhes babapiskóta, Osiris, Bp 2000 a következő részek:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch05s04.html

5. Szelényi Iván az új osztályról, az értelmiség hatalomra jutásáról

Konrád György – Szelényi Iván : Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz Bp 1989, Gondolat, 178-312 old

Szelényi Iván : Új osztály, állam, politika, Bp Európa, 1990, 51-96 oldal

Konrád György – Szelényi Iván: Értelmiség és dominancia a posztkommunista társadalmakban. Politikatudományi Szemle, 1991/1 9-28 old

Szelényi Iván: A kelet-európai újosztály-stratégia távlatai és korlátai: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz önkritikus felülvizsgálata (1986-87) itt:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s05.html

6. Szelényi polgárosodás modellről és a poszt-szocialista társadalomról

Szelényi Iván: Harmadik út? Polgárosodás a vidéki Magyarországon. Bp Akadémiai K, 1992, 65-92 old

Szelényi Iván : Menedzserkapitalizmus, Magyar Lettre International, 1995/19, 21-29

Szelényi Iván: A posztkommunista társadalom, Magyar Tudomány/1996/4 385-402

7. Blau rétegződés elmélete

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06s02.html

8. Az EGP modell

Robert Erikson – John H. Goldthorpe: A kutatás elméleti alapja, adatai és stratégiája

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s06.html

9. Bourdieu rétegződés elmélete

Pierre Bourdieu: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch04.html

10. Sztruktúra és hálózatok

Szántó Zoltán: Rétegződés vagy/és sztruktúra

<http://>

www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06.html

Mark Granovetter: A gyenge kötések ereje: A hálózatelmélet felülvizsgálata

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06s03.html

Angelusz Róbert – Tardos Róbert: Hálózatok a magyar társadalomban

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch06s05.html

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia IV. (Kvalitatív módszerek)
A tantárgy kódja: BTSZ403BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus célja a társadalomtudományi kutatások során alkalmazott legfontosabb kvalitatív adatgyűjtési eljárások (terepmunka és interjú) megismerése. A hallgatók a kurzus során megismerkednek a kutatási terv és az interjúvázlat elkészítésének szabályaival, továbbá az interjúfelvétel és az interjúelemzés technikáival. A kurzuson való aktív részvétel hozzájárul a kommunikációs készségek, a strukturált, analitikus gondolkodásmód és a rendszerszemlélet fejlődéséhez.

Követelmények

- órai aktivitás
- interjúvázlat elkészítése, benyújtása és a szükséges javítások megtétele
- egyéni interjú elkészítése
- az interjú pontos átirata, metakommunikáció jelölésével, terepmunka-naplóba illesztve, környezettanulmány formájában
- interjúk bemutatása és opponálása

Értékelés

A kurzus teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás (legfeljebb 3 hiányzás elfogadható) és a szemináriumokon való aktív részvétel. A hallgatók a félév során interjúvázlatot, majd ez alapján interjút készítenek, feldolgozzák azt, s ezek értékelése alapján történik a félévi érdemjegyek megállapítása.

Tematika

1. Kvalitatív kutatómódszertan
2. Terepmunka és megfigyelés
3. Az interjú-technika helye a terepmunkában
4. Mikor használatos az interjú? Előnyök és hátrányok
5. Alapvető pszichológiai ismeretek és az empátia, kérdezés, metakommunikáció témaköre
6. Interjú technikák
 - a. Strukturált
 - b. Félig strukturált
 - c. Strukturálatlan interjú
7. A kérdezés dilemmái, kérdezői hibák
8. Az élettörténeti módszerről, Interpretációk és konstituált rendszerek
9. Interjúvázlat, interjú felvétele
10. Tartalomelemzés, diskurzuselemzés, elemzési lehetőségek
11. Etikai kérdések
12. Eredmények interpretálása

Kötelező irodalom:

Babbie, Earl (2001): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest 350-437.

Fónai Mihály – Kerülő Judit – Takács Péter (2001): Bevezetés az alkalmazott kutatómódszertanba. Pro Educatione Alapítvány, Budapest 89-105.

Geertz, Clifford (2001) Sűrű leírás. In: Geertz: Az értelmezés hatalma. Osiris, Budapest 194-226.

Heltai Erzsébet - Tarjányi József: A szociológiai interjú készítése.
<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/html/a509.html>

Héra Gábor – Ligeti György (2006): Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Könyvkiadó, Budapest 142-166.

Kovács Éva: Interjús módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest 269-277.

Kvale, Steinar (2005): Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. József Műhely Kiadó, Budapest 161-224.

Mason, Jennifer (2005): A kvalitatív kutatás. József Műhely Kiadó, Budapest 130-195.

Vicsek Lilla (2004): Fókuszcsoporthoz. Osiris Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

Buda Béla (1994) A metakommunikáció jelensége és szerepe. In: Buda B.: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Budapest. 109-115.

Buda Béla (1999) A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. In: T. Kiss: A szemtől-szembeni formációk kommunikációs viszonyai. Budapest 35-71.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia V. (Kvantitatív módszerek)
A tantárgy kódja: BTSZ503BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA

A tantárgy célja a kvantitatív szociológiai módszerek megismertetése szociális munkás hallgatóknak. Főbb témáink: a szociológiai kutatás menete, kutatási terv készítése, kérdőíves vizsgálatok módszertana, mintavételi elvek.

A tantárgy részletes leírása:

A kutatási terv készítésének alapjai

Kérdőíves vizsgálatok módszertana

CAPI, CATI kiselőadás

Mintavételi elvek a kvantitatív szociológiai vizsgálatokban

Kutatási tervek (4-5 oldal) és kérdőívek (8-10 oldal) elkészítése a szakdolgozati témában és ezek átbeszélése

Utolsó óra: ZH a főbb fogalmakból

Kötelező szakirodalom

Earl Babbie (2001 Hatodik kiadás): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, Balassi Kiadó, Budapest 4. fejezet: Kutatási terv (103-136), 9. Kérdőíves vizsgálatok (273-315), 7. Mintavétel logikája (201-246) (5. *Konceptualizálás, operacionalizálás, mérés 136-171, nem kötelező csak ajánlott*)

Eranus Eliza, Láng Sarolta, Máth András és Rácz Attila: A kérdőíves adatfelvétel újabb módszerei: telefonos, számítógéppel támogatott (CAPI, CATI) és internetes adatgyűjtés (az internetről letölthető)

Hogyan tervezem meg szakdolgozatomat? In: Bevezetés az alkalmazott kutatásmódszertanba szerk.: Fónai M. - Kerülő J. - Takács P. Nyíregyháza 2001 9-32.

Ajánlott irodalom:

Blaskovits László: Kérdés - kérdőív - megkérdezés a piackutatás gyakorlatában KJK Bp. 1975 115-124, 151-154, 156-235.

Gerő Zs. - Hrubos I.: Az empirikus szociológiai kutatás módszerei TK kiadó Bp. 1981 23-35, 52-56, 90-98, 100-113, 131-139, 147-157.

P. Scipione: A piackutatás gyakorlata Bp 1994 Springer Verlag 104-113, 139-183.

Horváth György. Vélemények mérlegen Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1996 84-87, 102-129.

Stefan Nowak: A szociológiai kutatás módszertana KJK Bp. 1981 24-42.

A szociológiai felvétel módszerei szerk.: Ferge Zs. - Csehszombathy L. Bp. 1968 KJK 21-47, 150-214, 230-243.

Fischer György: Hihetünk-e a közvélemény-kutatásoknak? Bagolyvár 2001 Bp. 24-31, 33-37, 72-98.

(1.) Tantárgy neve: Magyar társadalom I.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ²⁹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám a: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve :) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³⁰ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³¹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³² (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar társadalom második világháború előtti történetének főbb területeivel, a társadalom leírásának fogalomkészletével. Az előadások tárgyalják a társadalom szerkezetének és rétegződésének elméleti kérdéseit és megközelítéseit, a demográfiai és gazdasági viszonyok változását, a kisebbségek helyzetét a társadalomban, a hétköznapi élet és életmódok változását, a szegény- és szociálpolitika kortárs irányzatait, a főbb társadalmi csoportok bemutatását (elitek, parasztság, középrétegek, kispolgárok, munkások, parasztok, cselédek és mezőgazdasági munkások). A félév szóbeli vizsgával zárul.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Erdei Ferenc: „A magyar társadalom a két világháború között.” In <i>Magyarország társadalomtörténete II. 1920-1944. Szöveggyűjtemény</i>. 43-101. o. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995. Gyáni Gábor: <i>A hétköznapi élet Horthy Miklós korában</i>. Budapest: Corvina, 2006. Gyáni Gábor – Kövér György: <i>Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig</i>. 2. javított kiadás. Budapest: Osiris, 2001. 13-36. o. és 169-343. o. Romsics Ignác: <i>Magyarország története a XX. században</i>. Budapest: Osiris Kiadó, 1999. (II/5, III/1-5. fejezetek)	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszereivel, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit. - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. - Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a	

²⁹ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.

- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.

- Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.

- Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit

- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.

- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Sipos Flórián

(1.) Tantárgy neve: Magyar társadalom II.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra³³ típusa: ea. és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők³⁴ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb³⁵): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok³⁶ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSZA104	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar társadalom második világháború utáni történetének főbb területeivel, a társadalom leírásának fogalomkészletével. Az előadások tárgyalják a társadalom szerkezetének és rétegződésének elméleti kérdéseit és megközelítéseit, a modernizáció kérdését, a rendszerváltás hatását, az értékrendszerek változását, a politikai részvételek és társadalmi aktivitás kérdéseit, a területi egyenlőtlenségek társadalmi összefüggéseit, a demográfiai és gazdasági viszonyok változását, a kisebbségek helyzetét a társadalomban, az életstílusok változását, a szociálpolitika főbb törekvéseit, a főbb társadalmi csoportok bemutatását. A félév szóbeli vizsgával zárul. The aim of the course Hungarian Society II is to inform students about the main areas of Hungarian history before WWII, and transmit them the set of concepts for describing society. The lectures discuss the theoretical questions and approaches of social stratification and structure, the question of modernization, the effects of the system change, the change of value systems, the questions of political participation and social activism, social contexts of territorial inequalities, changes of demographic and economic conditions, situation of minorities within the society, changes of lifestyles, main efforts of social policy, the description of main social groups. An oral exam closes the semester.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN) Örkény Antal – Fokasz Nikosz (szerk.) Magyarország társadalomtörténete 1945-1989 I-II. kötet. Budapest: Új Mandátum, 1999. Kovács Imre (szerk.): Társadalmi metszetek: hatalom, érdek, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon. Budapest: Napvilág, 2006. Kovács Imre: A vidék az ezredfordulón: a jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: Argumentum, 2012.	

³³ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁵ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest: Osiris, 2015.

Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében.
Budapest: Osiris, 2001.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszereivel, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.
- Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.
- Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

Sipos Flórián

(1.) Tantárgy neve: Demográfia, társadalomstatisztika	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ³⁷ típusa: <u>ea.</u> / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és óraszám a: heti 2 óra az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³⁸ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / <u>gyj.</u> / egyéb ³⁹): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴⁰ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A Demográfia, társadalomstatisztika tantárgy célja, hogy bemutassa a demográfia és a társadalomstatisztika fogalmait, forrásait, az alapvető demográfiai folyamatokat. A tárgy keretében a hallgatók megismerik hazánk és Európa népességének változásait tekintettel a foglalkoztatás, a jövedelmi viszonyok és az egyenlőtlenségek tendenciáira. A tantárgy további célja a társadalomstatisztika mérési szintjeinek, grafikus ábrázolásainak, társadalmi jelzőszámainak és indikátorainak elsajátítása továbbá, hogy a hallgató a hazai és nemzetközi statisztikai adatok tendenciáinak ismeretében megtanulja azokat elemezni. The objective of the <i>Demography, Social Statistics</i> course is to present the terms and sources of Demography and Social Statistics, and the fundamental demographical evolutions. Within the scope of the course the students become familiar with the demographic changes of our country and Europe regarding the trends of the employment, salaries and inequalities. Further objective of the course is to learn the measurement levels, graphical representations, social index numbers and indicators of Social Statistics, furthermore that the students learn to analyse those in the light of the tendencies of the national and international statistical data.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak), ISBN)	
Monostori Judit – Öri Péter – Spéder Zsolt (2015): Demográfiai portré. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, ISSN 2061 3741 Letölthető: http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiporte/issue/view/532 Kapitány Balázs (Szerk.) (2015): Demográfiai Fogalomtár. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 2015. ISBN: 978-963-9597-36-5 Letölthető: http://demografia.hu/hu/letoltes/kiadvanyok/Demografiai-Fogalomtar.pdf Gyémánt Richárd – Katona Tamás (2014): Demográfia. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 221 p. ISBN	

³⁷ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁸ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

978-615-5411-15-1 Letölthető:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_547_Demografia/ch11.html

L. Rédei Mária (2006): Demográfiai ismeretek. Budapest, Elektronikus tananyag. Letölthető:

<http://real.mtak.hu/17143/1/Demogr%C3%A1fiai%20ismeret%20k%C3%B6nyv.pdf>

Németh Renáta – Simon Dávid (2011): Társadalomstatisztika. ELTE, Budapest, Elektronikus tananyag. 131 p. Elektronikus tananyag. Letölthető:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_21_Nemeth_Renata-Simon_David_Tarsadalomstatisztika_magyar_es_angol_nyelven/adatok.html

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Az adatok, táblázatok, grafikonok fejlesztik a hallgatók elemzőképességét, a statisztikai számokban és mutatókban való olvasás és elemzés képességét.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szegénység és társadalmi kirekesztettség

Kódja: BTSZ504BA

Félév: tavaszi

Előfeltételek: nincs

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A félév folyamán a hallgatók megismerkednek a szegénység társadalmi okait magyarázó szociálpolitikai és szociológiai elméletekkel, a rendszerváltás elszegényedésre gyakorolt hatásaival, a legújabb szegénységi kockázatokkal és a szegénységet kezelni hivatott uniós és nemzeti stratégiai programokkal.

A tantárgy minimumkövetelményei:

Kimeneti minimumkövetelmények

- szegénységdefiníciók, szegénységmeghatározások
- jövedelmi szegénység mérése, formái, szegénységi küszöbök típusai
- funkionalista szegénységlelméletek, konfliktuselméletek
- a szegénység történeti dimenziói, a szegénypolitika lényege
- Zigány Zoltán munkássága
- Hilscher Rezső munkássága
- a társadalmi kirekesztődés, kirekesztettség, kirekesztés összefüggései, lényege
- az Európai Unió és Magyarország társadalmi integrációra és befogadásra irányuló stratégiai célkitűzései, dokumentumai
- elszegényedési okok és következményeik a rendszerváltás után Magyarországon
- jelenkori elszegényedési kockázatok
- az elszegényedés kockázatában kiemelten érintett társadalmi csoportok helyzetének ismerete (gyermekek, cigányság, nők, hátrányos helyzetű térségek, települések lakói)

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- az egyenlőtlenségek okainak értelmezése
- az egyenlőtlenségi helyzetek értelmezése
- az egyenlőtlenségi helyzetekre vonatkozó információk gyűjtése, feldolgozása
- alapvető társadalmi értékek tisztelete, védelme
- a társadalmi integrációt erősítő programokban, beavatkozásokban való közreműködési hajlandóság
- a szegénységi problémák iránti érzékenység

- a szegénységi problémák iránti nyitottság
- együttműködő, kapcsolatteremtő képesség
- a szegénységgel kapcsolatos fejlett kommunikációs eszköztár
- empátia és tolerancia

A tantárgy részletes leírása (kb. 10 témakörre kibontva):

1. A szegénység fogalma és formái. A jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenségek mérése. Az egyenlőtlenségi mérőszámok főbb típusai és jellemzői. A szegénységi küszöbszámok típusai, számításuk módszerei.
2. A szegénység szociológiai megközelítése: strukturális viszonyok, a szegénység kultúrája elmélet és az underclass-megközelítés.
3. A szegénység történelmileg változó kategóriái. A hazai „ki a szegény?”- probléma értelmezési keretei 100 évvel ezelőtt és napjainkban. Szegénypolitikai és szociálpolitikai viszonyrendszerek, érvek és ellenérvek.
4. A társadalmi kirekesztés és kirekesztődés elméleti, történeti alapjai, nemzetközi folyamatok, összefüggések. Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztődés ellen az EU-ban. Társadalmi befogadás.
5. A tartós és az átmeneti szegénység természete és dinamikája. Az „n-szer szegény” problematikája.
6. Tipikus szegénységi és elszegényedési kockázatok Magyarországon.
7. A nők szegénysége történeti perspektívában.
8. A cigányság helyzete és életkörülményei. Változások a rendszerváltás után: munkanélküliség, elszegényedés, marginalizálódás, kirekesztődés.
9. A gyermekszegénység nemzetközi és hazai jelenségei. A magyarországi szegény sorsú gyermekek és családjaik helyzete. A gyermekszegénységet vizsgáló hazai kutatási eredmények.

Vizsgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Félévközi ellenőrzés: nincs

Félév végi értékelés módja: írásbeli vizsga

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező és ajánlott irodalom:

Kötelező irodalom:

1. **Bibó István:** *Elit és szociális érzék.* In: Bibó István: Válogatott tanulmányok I. kötet 1935-1944. Magvető Könyvkiadó, Budapest
2. **Gyáni Gábor:** *Regulázó gondoskodás.* In: Léderer Pál - Tenczer Tamás - Ulicska László: „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok ...”. – Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 1998
3. **Feischmidt Margit:** *Társadalmi kirekesztés és a mobilitás lehetőségei aprófalvakban élő, cigánynak tartott emberek életében.* In: Kovács Katalin - Váradi Mónika (szerk.): Hátrányban, vidéken. Argumentum, Budapest, 2013 (75-105. o.)
4. **Ferge Zsuzsa:** *Fejezetek a magyar szociálpolitika történetéből.* Kávé Kiadó, Budapest, 1998
5. **Ladányi János-Szelényi Iván:** *Cigányok és szegények.* In: Ladányi János-Szelényi Iván: A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Budapest, 2004
6. **Sen, Amartya:** *A szegénység mint a képességek hiánya.* In: Sen, Amartya: A fejlődés mint szabadság. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2003
7. **A szegényekkel dolgozó szociális munkások véleménye.** In: Gyorsjelentés a szegényedésről. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2003
8. **Czibere Ibolya – Molnár Éva:** Mélyszegénységben élő fiatal nők munkaerőpiaci és párválasztási perspektívái elzáródott vidéki térben. Egy magyar-román határ menti zsákfalu esete. *Erdélyi Társadalom*, 14. évf. 1. szám
https://www.researchgate.net/publication/311375645_Melyszegenysegben_elo_fiatal_nok_munkaeropiaci_es_parvalasztasi_perspektivai_elzarodott_videki_terben_Egy_magyar-roman_hatar_menti_zsakfalu_esete

Ajánlott irodalom:

1. **Erős Ferenc – Fábíán Zoltán:** *Az etnikai előítéletek kialakulásáról – Tekintélyelvűség és szociális környezet.* In: *Educatio* 1999/2.
2. **Kopasz Mariann:** *Lakóhelyi szegregáció és társadalmi feszültségek a magyarországi településeken.* In: *Társadalmi Riport* 2004; TÁRKI Budapest, 2004
3. **Németh László:** *A Medve utcai polgári.* Pannónia könyvek, Budapest, 1988
4. **Váradi Monika Mária:** *Megélhetés és támogató kapcsolatok – az aprófalusi szegénység arcai* In: Kovács Katalin - Váradi Mónika (szerk.): Hátrányban, vidéken. Argumentum, Budapest, 2013 (106-134. o.)

(1.) Tantárgy neve: Közgazdaságtudomány	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : 100% elmélet	
A tanóra ⁴¹ típusa: ea. és óraszám a: 2 az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴² :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴³): kollokvium, írásbeli vizsga (kiskérdések és esszé) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴⁴	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév	
Előtanulmányi feltételek-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Elsőként a hallgatók megismerkedhetnek a közgazdaságtan alapjaival (kötelező irodalom 3-15. old. és 363-380 old.), majd néhány kiemelt terület: Piacok és kormányzatok: határvonalak mozgásában (25-40.old.), a kereslet és kínálat alapvető összetevői (43-56. old.) kormányzati adózás és közkiadások (273-296.old.), hatékonyság vagy egyenlőség: a nagy választás (335-360 old.) konjunktúraciklusok és az aggregált kereslet elmélete (421-432. old.), a pénz és a kereskedelmi bankok (451-478.old.), központi bank és a monetáris politika (479-498. old.), munkanélküliség és az aggregált kínálat alapjai (539-558. old.), az árstabilitás fenntartása (559-582. old.) és a villogó makroökonómiai iskolák (599-620. old.) témák legújabb eredményeiről lesz szó. Based on the book of Samuelson and Nordhaus (Economics) we deal with the main subjects of economics, such as introduction to micro- and macroeconomics, the market and the role of government, demand and supply, taxes and expenditures of the government, efficiency or equality, the theory of aggregated demand and business cycles, budget policy, money and the commercial banks, the monetary policy of the central bank, unemployment and the aggregated supply, inflation, the debates of macroeconomic schools.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: P. A. Samuelson – W. D. Nordhaus : Közgazdaságtan (KJK Bp. 2000 évi kiadás) a tematikában kijelölt részek	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. - Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.	
b) képességei	
c) attitűdje	
- Következtesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. - Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett. - Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.	
d) autonómiaja és felelőssége	

⁴¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel és a felhasználókkal.- Szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi.

Tantárgy felelőse <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> : Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :

(1.) Tantárgy neve: Társadalom- és szociálpolitika I.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³:(kredit%)	
A tanóra ⁴⁵ típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴⁶ :-	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴⁷): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴⁸ :-	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tárgy bevezető, alapozó ismereteket nyújt társadalom- és szociálpolitika témakörben. Célja a társadalom- és szociálpolitika témakörébe tartozó definíciók, alapfogalmak elsajátítása, célcsoportjának, főbb értékeinek, alapelveinek megismerése, valamint a jóléti állam kialakulásának, szerepvállalásának és a jóléti elosztás technikáinak a bemutatása. A hallgató az ismeretrendszer és a szakmai nyelvezet használatát elsajátítja és építi a szakmai identitását. Témakörök: A társadalmpolitika, a szociálpolitika, és a szegénypolitika fogalma, jellemzői; A szociálpolitikára ható értékek; A modern ideológiák és a jóléti állam; A jóléti állam kialakulása, szerepvállalása; A jóléti elosztás: piac és redisztribúció; A szociálpolitika alapelvei	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Ferge Zsuzsa (2000): Elszabaduló egyenlőtlenségek. Budapest, HRSZE Ferge Zsuzsa (2017): Magyar társadalom- és szociálpolitika (14990-2015). Budapest, Osiris Kiadó Krémér Balázs (2009): Bevezetés a szociálpolitikába. Budapest, Napvilág Kiadó Tomka Béla (2008): A jóléti állam Európában és Magyarországon. Budapest, Corvina Kiadó Kft. Zombori Gyula (1994): A szociálpolitika alapfogalmai. Budapest, T-TWINS Kiadó és Topográfiai Kft.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - ismeri és érti a társadalmpolitika területeit, a szociálpolitika meghatározó irányait, elosztási mechanizmusait, valamint az egyéni, családi, közösségi élethelyzetekben, és a társadalmi és szociális problémák kezelésében alkalmazható szociálpolitikai alapelveket és technikákat - ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés	

⁴⁵**Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴⁶pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴⁷pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁸pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket

b) képességei

- kritikus szemlélettel és reflektív módon képes megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát
- felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés szükségességét
- képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől.

c) attitűdje

- érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét
- elkötelezett az alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre

d) autonómiája és felelőssége

- felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért
- képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

(1.) Tantárgy neve: Társadalom- és szociálpolitika II.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra⁴⁹ típusa: <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és óraszáma: heti 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁵⁰ (ha vannak):	
A számonkérés módja (<u>koll.</u> / gyj. / egyéb⁵¹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁵² (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A tantárgy keretében a hallgatók megismerik a szociálpolitika alapfogalmait, alapelveit, technikáit, értékeit és célcsoportjait, a jóléti állam valamint a civil társadalom szerepét és lehetőségeit az állampolgárok elemi jólétének biztosításában. További cél a jóléti állam intézményeinek és eszközeinek bemutatása és a szakmai nyelvezet fejlesztése annak érdekében, hogy a hallgatók képesek legyenek megérteni és elemezni alapvető társadalompolitikai és szociálpolitikai folyamatokat. In the course of the subject the students learn about the basic concepts, principles, techniques, values and target groups of social policy, the role and possibilities of the welfare state and civil society in ensuring the elementary welfare of citizens. Another objective of the subject to present the institutions and tools of the welfare state and to develop professional language, so that students can understand and analyze basic social policy and current social policy processes. A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak), ISBN) Castel, Robert (2005): A társadalmi biztonság elvesztése. <i>Esély</i> (4), 42-66.; (5), 3-24.; (6), 3-23.. Ferge Zsuzsa (2017): <i>Magyar társadalom- és szociálpolitika (1990-2015)</i>. Osiris Kiadó, Budapest Krémer Balázs (2009): <i>Bevezetés a szociálpolitikába</i>. Napvilág Kiadó, Budapest http://www.academia.edu/18741577/Bevezet%C3%A9s_a_szoci%C3%A1lpolitik%C3%A1ba_-_k%C3%B6nyv Zombori Gyula (1994): <i>A szociálpolitika alapfogalmai</i>. Az ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület könyvsorozata. A Szociális szakképzés könyvtára. T-TWINS Kiadói és Topográfiai Kft., Budapest	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

⁴⁹ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Ismeri és érti:

- a társadalompolitika területeit, a szociálpolitika meghatározó irányait, elosztási mechanizmusait, valamint az egyéni, családi, közösségi élethelyzetekben, és a társadalmi és szociális problémák kezelésében alkalmazható szociálpolitikai alapelveket és technikákat.
- a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat,
- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit

Képes:

- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,
- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől,
- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett,
- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

(1.) Tantárgy neve: Társadalompolitika III. (Jóléti államok)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”⁵³: (kredit%)	
A tanóra⁵³ típusa: szeminárium és óraszám: 2 az adott félévben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁵⁴ <i>(ha vannak):</i>	
A számonkérés módja gyakorlati jegy. : esszé, óraimunka Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁵⁵	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i>	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A korábban tanult szociálpolitikai intézmények, eszközök, módszerek a II. világháború után kiépült jóléti államok gyakorlatában forrottak ki és váltak általánossá. A szociálpolitikai intézmények azonban mélyen beépültek a jóléti államok átfogó gazdasági, demográfiai, társadalmi és politikai közegébe, virágzásuk és válságaik ezen átfogó fejlődés kontextusában értelmezhető. A kurzus célja a jóléti államok ezen átfogó demográfiai, gazdasági, társadalmi, politikai fejlődésének áttekintése, és a korábban tanult szakpolitikai ismereteknek e tágabb környezetben való elhelyezése, értelmezése. A kurzus a jóléti államok kialakulásának és korai „aranykorának” tanulmányozásán túl fontos céljának tekinti az olajválságok óta lényegében folyamatos válságok okainak és hatásainak elemzését is. Social Welfare Policies III. – The Welfare States Lessons learnt in earlier social policy courses aimed to teach how matured and advanced social institutions, methods, provisions or schemes impact social welfare in the context of welfare state developed after the WW II. These social policy schemes and measures are rooted deeply into the demographic, economic, social and political reality of the developed countries, the developments and crises of social policies could/should be interpreted just only in that wider context of welfare states. The aim of that course is to discuss and present the regimes of welfare states in these wider contexts, to overviews demographic, economic, social and political developments and prerequisites of advanced social policies. Also, it is an objective to reinterpret social policy schemes in the new and more holistic highlights on preconditions of welfare and welfare states. One of the major aim of the course is not only to present the “golden ages” of welfare states and the birth of welfare regimes between WW II. and the oil-crises, but also to make understand the causes and effects of “permanently ongoing crises” of welfare states during past decades.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Krémer Balázs: Bevezetés a szociálpolitikába, 2009. NapvilágBp. Tomka Béla: Európa társadalomtörténete a XX. században, 2009. Osiris, Bp. interneten: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_europa_tarsadalomtortenete/ch06.html Gösta Esping-Andersen: Ismét a jó társadalom felé, Esély, 2006/4 interneten: http://www.vedegylet.hu/fejkrit/szvggyujt/ESPING_Andersen_uj_joleti_allam.pdf	

⁵³ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Csaba I. – Tóth Gy. I. (szerk): A jóléti állam politikai gazdaságtana, Osiris – Láthatatlan Kollégium. 1999

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.
- Ismeri és érti a társadalompolitika területeit, a szociálpolitika meghatározó irányait, elosztási mechanizmusait, valamint az egyéni, családi, közösségi élethelyzetekben, és a társadalmi és szociális problémák kezelésében alkalmazható szociálpolitikai alapelveket és technikákat.
- Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket.
- Ismeri és értelmezi a kisebbségi és többségi társadalom kapcsolatának dinamikáját és ehhez kapcsolódóan a kisebbségi egyéni és közösségi jogokat.

b) képességei

- Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.
- Képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát.
- Képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől.

c) attitűdje

- Érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett.

d) autonómiája és felelőssége

- Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

Tantárgy felelőse: Krémer Balázs egyetemi docens, kandidátus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

Tantárgy neve: Társadalompolitika IV. (Foglalkoztatáspolitikai)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra⁵⁶ típusa: <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 az adott félévben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁵⁷ <i>(ha vannak):</i>	
A számonkérés módja (<u>koll.</u> / gyj. / egyéb⁵⁸): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁵⁹ <i>(ha vannak):</i>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> Társadalompolitika III.	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A Társadalompolitika IV. tantárgy keretében a Foglalkoztatáspolitikai alcímet viselő tárgy célja, hogy bemutassa a munka világát. A félév során a hallgatók megismerik a foglalkoztatáspolitikai és munkaerőpiac jelzőszámait, technikáit, sajátosságait és jellemzőit. A tantárgy célja a foglalkoztatás és munkaerőpiac szerkezetének bemutatása, különös tekintettel az Európai Unió foglalkoztatáspolitikai folyamataira. A tantárgy további célja a területi különbségek megismertetése a munkaerőpiacon és a társadalmi, gazdasági, szociális és jogi feltételrendszer elemzése. Within the scope of the <i>Social Policy IV.</i> course the objective of the <i>Employment Policy</i> course is to present the world of work. During the semester the students become familiar with the index numbers, techniques, features and characteristics of the employment policy and labour market. The objective of the course is to present the structure of the employment and the labour market with particular focus on the employment policy processes of the European Union. Further objective of the course is to provide information on the territorial differences in the labour market and to analyse the societal, economic, social and legal conditions.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Csoba Judit (szerk.) (2011): Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, ISBN 978-963-473-467-3 Fazekas Károly – Scharle Ágota (Szerk.) (2012): Nyugdíj, segély, közmunka. A magyar foglalkoztatáspolitikai két évtizede, 1990-2010. Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet – MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézet Letölthető: http://econ.core.hu/file/download/20evfoglpol/kotet.pdf	

⁵⁶ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Csehné Papp Imola (2011): Foglalkoztatáspolitikai. Szent István Egyetem, Gödöllő
Letölthető:
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_foglalkoztataspolitika/ch05s02.html

Kolosi Tamás – Tóth István György (Szerk.) (2016): Társadalmi Riport. TÁRKI, Budapest
ISSN 1216-6561

Halász Gábor (2012): Az oktatás az Európai Unióban. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest
ISBN: 9789632870533

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

A munkaerő-piaci integrációt elősegítő programok elemzésében való jártasság.
Az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését célzó programok ismeretében való jártasság.
A helyi fejlesztési lehetőségek feltárásában való jártasság.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*)

(1.) Tantárgy neve: Jogi ismeretek	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹²: 50-50 % (kredit%)	
A tanóra ⁶⁰ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám a: 60 az adott félévben , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve :) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶¹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶²): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶³ (ha vannak): félévközi dolgozatok	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatóval a jog és a jogtudomány alapvető fogalmait, módszertanát, a jogi gondolkodás sajátosságait. A félév során bemutatásra kerülnek a jogrendszer szerkezetével kapcsolatos legfontosabb kérdéskörök, a jogforrások, a hatályosság és érvényesség kérdése, illetve a jogszabályi hierarchia legfontosabb szabályai. <u>Tantárgyi tematika</u> 1. A jogi norma 2. A jogszabály érvényessége és hatályossága 3. Magyarország jogforrási rendszere 4. Állam- és kormányforma, kormányzati rendszerek 5. Alkotmányos alapelvek: a szuverenitás és a népképviselő 6. Alkotmányos alapelvek: a jogállamiság és a hatalommegosztás 7. Állampolgárság, állampolgári jogok 8. Közvetlen hatalomgyakorlás -- The learning objective of the course is to get students to know the fundamental concepts of law and legal studies, its methodology and the characteristics of legal theory. During the semester students will be familiarised with the most important issues, topics related to the structure of the legal system, the sources of law, the validity and operativeness; the most important regulations of legal hierarchy. <u>Main topics:</u>	

⁶⁰ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

1. The legal norm 2. The validity and operativeness of legal regulations 3. The sources of law in Hungary 4. Forms of state and governance. Systems of governance 5. Fundamental constitutional principles: sovereignty and popular representation 6. Fundamental constitutional principles: a rule of the law and distribution of authority 7. Citizenship and citizen rights 8. Direct use of power and authority
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Schanda Balázs – Trócsányi László (szerk.), Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Budapest, HVG-Orac, 2016, ISBN 978 963 258 309 9   Jakab András, A magyar jogrendszer szerkezete. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2007. ISBN 9789637296697
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul   <i>pl.:</i>   e) tudása   - Ismeri a társadalomtudományi fogalomkészlet minden fontosabb elemét, alapos történeti ismeretekkel bír, érti a közgondolkodásnál mélyebb összefüggéseket. Magabiztos módszertani tudással rendelkezik. - Átfogóan ismeri a politika alapvető törvényszerűségeit, a társadalompolitikai rendszerét, a politikai intézményeket, szervezeteket és mozgalmakat. - Ismeretei birtokában értelmezni tudja a politika konfliktusos folyamatait, a pártok és érdekszervezetek tevékenységét, elemezni tudja a választásokat és a politikai döntéshozatali folyamatokat. f) képességei   - Képes politikai intézmények működésével kapcsolatos ismeretek birtokában szervező, döntés-előkészítő, kapcsolattartó, kapcsolatépítő munka végzésére..... - Képes a politikai igazgatás és szervezés területén rendszerező és áttekinthető képesség birtokában alapszintű problémák megoldására. -Képes összehasonlító elemzések, szakértői anyagok készítésére szakterületén. c) attitűdjei   Elkötelezett a jogállam és demokrácia, a társadalmi egyenlőség eszméi iránt..
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Szabó Szilárd adjunktus, PhD.
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):   Dr. Szabó Szilárd adjunktus, PhD.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Jogi ismeretek a szociális munkában I. (Szociális jog)

Kódja: BTSZ307BA

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: előadás

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet,
Szociológia Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A szociális biztonság megteremtésében közreműködő nagy ellátórendszerek közötti összefüggések megismerése, az egyes konkrét szociális problémák jogi szabályozásának változásai, az aktuális pénzbeli és természetbeni ellátásokra való jogosultsági szabályok elsajátítása, valamint a személyes szolgáltatások megismerése.

A tantárgy részletes leírása:

- 1./ Az Alkotmányban a gazdasági, szociális, kulturális jogok katalógusa (az Alkotmánybíróság 42/2000.(XI.8.) sz. határozata)
- 2./ A nagy ellátó rendszerek legfontosabb feladatai az Alkotmányban rögzített elvek alapján
- 3./ Az 1993. évi III. törvény megalkotásának szükségessége, a törvény főbb elvei
- 4./ A törvény általános szabályai, eljárási kérdések
- 5./ Az ellátások rendszere, csoportosításuk a törvény alapján
- 6./ A munkanélküli ellátások változásai, az aktívkorú nem foglalkoztatottak rendszeres szociális segélye, az együttműködési kötelezettség
- 7./ Az egészségkárosodottak rendszeres szociális segélye, az időskorúak járadéka
- 8./ A lakáshoz kapcsolódó támogatások, adósságkezelési szolgáltatás
- 9./ Az ápolási díj
- 10./ Az átmeneti segély és különböző lehetséges formái
- 11./ A temetéssel összefüggő támogatások, ellátások
- 12./ A természetben nyújtott ellátások köre, szabályai, különösen a közgyógyellátás
- 13./ A személyes szolgáltatásokat nyújtó intézményrendszer felépítése a törvény szerint
- 14./ A szociális alapszolgáltatások tartalma, sajátosságai
- 15./ Az ápolást-gondozást, az átmeneti elhelyezést, a nappali ellátást nyújtó intézmények, és a lakóotthonok leglényegesebb szabályai
- 16./ Az ellátások igénybevétele, az eljárási rend, az intézményi jogviszony keletkezése, megszűnése
- 17./ Az ellátottak jogai, az ellátott jogi képviselő, a tájékoztatási kötelezettség, a panaszok intézésének módja, fórumai
- 18./ A fenntartó kötelezettségei, a helyi önkormányzat feladatai az intézmény fenntartás területén
- 19./ Az ellátási szerződés, és a kiegészítő szolgáltatások szerződéses rendszere
- 20./ A szociális törvényen kívüli ellátások rendszere, lényeges szabályai az ellátásoknak

Előfeltételek:

A tárgyra való jelentkezés módja:

Értékelés: kollokvium

Kötelező irodalom:

Az 1993. évi III. tv. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

Megjegyzés:

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Jogi ismeretek a szociális munkában II. (Családjog)

Kódja: BTSZ407BA

Félév: tavaszi

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy általános célja: képesek legyenek a hallgatók a mindennapi életben felmerülő alapvető családi viszonyokat szabályozó helyzetek jogi alapjait felismerni, azokra megoldási javaslatot adni a segítő szakma által megkövetelhető szinten. Az egyes családjogban szabályozott lényeges kérdések eljárási lépéseinek megismerése a gyermekvédelmi jogszabályok alapján.

A tantárgy részletes leírása:

- 1./ A családjog tárgya, alapelvei, forrásai
- 2./ A házasság fogalma, alaki kellékei
- 3./ A házassági érvénytelenségi okok, orvoslásuk lehetőségei
- 4./ A házasság megszűnésének esetei, a válás
- 5./ A házasság vagyoni jogi hatásai
- 6./ A rokonság fogalma, rokonok tartása
- 7./ A családi jogállás, az apaság megállapításának esetei
- 8./ A szülői felügyeleti jog fogalma, tartalma, jogosítványai
- 9./ A különélő szülő jogai és kötelezettségei
- 10./ A kapcsolattartás
- 11./ A szülői felügyeleti jog megszűnése, szünetelése, megszüntetése
- 12./ Gyermektartás, gyermektartásdíj, gyermektartásdíj megelőlegezés
- 13./ Gyámság, gyám jogai, kötelezettségei
- 14./ Gondnokság
- 15./ Örökbefogadás formái
- 16./ Örökbefogadás joghatásai
- 17./ Örökbefogadás megszüntetése, hatálytalanná válása
- 18./ A gyermekvédelmi rendszer felépítése
- 19./ A különböző elhelyezési formák, a védelembe vétel
- 20./ A cselekvőképesség és annak korlátozása

Kötelező irodalom:

- Magyarország Alaptörvénye
- a 2013. évi V. törvény a polgári törvénykönyvről - kivonat
- az 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- a 149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Jogi ismeretek a szociális munkában III. (Munka- és tb-jog)

Kódja: BTSZ507BA

Félév: őszi

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

A tantárgy főbb témakörei:

1. A munkajog kialakulásának története, jogági elhelyezkedése fogalma, tárgya. A munkaviszonyra vonatkozó alapvető törvények hatálya, a jogok gyakorlásának és a kötelezettségek teljesítésének alapvető szabályai.
2. Alapvető rendelkezések, alapelvek, az egyenlő bánásmód követelménye; a jognyilatkozatok és a határidők számítása; az érvénytelenség szabályozása az Mt-ben és a Ktv-ben; a munkaviszonyból származó igény elévülése; a munkaviszonyra, a közalkalmazotti és a köztisztviselői viszonyra vonatkozó szabályok.
3. Az individuális munkajog, a munkaviszony alanyai. A munkajogi jogalanyiség munkavállalói és munkáltatói oldalon; A munkáltatói jogkör gyakorlásának kérdése, a munkaviszony létesítésének kérdései.
4. A munkaszerződés és munkaviszony tartalmi elemeinek rendszere (Mt.). A közalkalmazotti és a köztisztviselői jogviszony létesítése és módosítása, a pályázat és a próbaidő. Életpálya-modell a közalkalmazotti és közszolgálati jogviszonyban. Minősítés és teljesítményértékelés a közszolgálatban, a vagyonnyilatkozat.
5. A kötelezettségek rendszere a munkajogban; az utasítási jog és az utasítás megtagadása; egyéb jogkövetkezmények alkalmazása kötelezettségszegések esetére, a munkavédelem.
6. A munkaidő megállapítására vonatkozó szabályok; a rendkívüli munkaidőben végzett munka szabályai az Mt.-ben. A pihenőidők rendszere és díjazása az Mt.-ben, a Ktv. és a Kjt. speciális rendelkezései a munkaidő és pihenőidő tekintetében.
7. A munka díjazásának kérdései és az EU vonatkozó rendelkezései, elvei, bírósági gyakorlata. A Kjt. és Ktv. illetményrendszere. A munkabér védelme, egyéb bérelemek, a teljesítmény ösztönzésének formái.

8. A további munkavégzésre irányuló jogviszonyok; a tanulmányi szerződés kérdései, a továbbtanuló munkavállalót megillető kedvezmények. Az atipikus munkaviszonyok; a vezető állású munkavállalókra vonatkozó rendelkezések.; a munkaerő-kölcsönzés eltérő szabályai.
9. A munkajogi felelősség és kárfelelősség általános szabályai. A munkavállaló kártérítési felelőssége. A munkáltató kártérítési felelőssége.
10. A fegyelmi vétség fogalma, a fegyelmi büntetések rendszere a Kjt-ben és a Ktv-ben. A fegyelmi eljárás szabályai a Kjt-ben és a Ktv-ben.
11. A munkaviszony megszűnésének és megszüntetésének rendszere. A közös megegyezéssel munkaviszony megszüntetés, az azonnali hatályú megszüntetés esetei. A rendes felmondás elvei és általános szabályai. A végkielégítés.
12. A rendkívüli felmondás; csoportos létszámcsökkentés általános szabályai. Eljárás a munkaviszony megszűnése és megszüntetése esetén. A jogellenes megszüntetés és jogkövetkezményei.
13. A köztisztviselői jogviszony megszűnésének rendszere és alapvető szabályai. A közalkalmazotti jogviszony megszűnése, megszüntetése.
14. A munkaügyi kapcsolatok (kollektív munkajog) fogalma, alapvető intézményének rendszere. A szakszervezet fogalma és a szakszervezeti jogosítványok; a sztrájk és a lockout a magyar és az európai munkajogban.
15. A munkavállalók részvételi jogainak fogalma. Viták a munkajogban; a munkaügyi jogvita a munkaügyi per sajátos szabályozása.

(1.) Tantárgy neve: Pszichológia I. (Bevezetés)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁶⁴ típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶⁵ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶⁶): Kollokvium és zárthelyi dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶⁷ :	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A pszichológia mint tudomány. Tárgya, területei, módszerei. Kialakulásának rövid története. Főbb irányzatai A pszichológia biológiai alapjai Érzékelés és észlelés A figyelem pszichológiai vonatkozásai Emlékezet Képzelet Tanulás Nyelv. Kommunikáció Gondolkodás Intelligencia Kreativitás Érzelem Motiváció	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
ATKINSON, R.L., ATKINSON, R.C., SMITH, E.E., BEM, D.J. (1995): <i>Pszichológia</i> . Osiris, Budapest. OLÁH ATTILA, BUGÁN ANTAL (szerk.) (2006): <i>Fejezetek a pszichológia területeiből</i> . ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. PLÉH CSABA (2010): <i>A lélektan története</i> . Osiris Kiadó, Budapest. TÓTH LÁSZLÓ (é.n.): <i>Pszichológia a tanításban</i> . Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai tudományok szociális munkához tartozó fogalomkészletét.	

⁶⁴ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):

(1.) Tantárgy neve: Pszichológia II. (Személyiség- és fejlődéslélektan)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra⁶⁸ típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁶⁹:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb⁷⁰): Kollokvium és zárthelyi dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁷¹:	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSZ108BA Pszichológia I. (Bevezetés)	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A fejlődéslélektan főbb kérdéskörei. Intrauterin fejlődés. Fejlődés az első életévben A mozgás, a beszéd, a rajz és a játék fejlődése kisgyermekkortól kisiskolás korig Piaget kognitív fejlődéslélektana Erkölcsei fejlődés: Piaget és Kohlberg elmélete. A serdülőkor feladatai Fejlődés a későbbi életszakaszokban Mi a személyiség? A személyiségelméletek kritériumai, legfontosabb kérdései Típusok. Vonáslélektanok; szűk tartományú elméletek A személyiség fogalma, struktúrája, működése a pszichoanalitikus irányzatban: Freud személyiségelmélete A Freud-szakadárak – Jung és Adler – személyiségelmélete Neoanalitikusok. Magyar pszichoanalitikusok Erik Erikson pszichoszociális fejlődéslélektana. Fromm szabadság fogalma Transzakcióanalízis: Eric Berne elmélete, játszmák, sorskönyv A behaviorizmus és a személyiség. Kognitív személyiségelméletek Személyiségelméletek a humanisztikus irányzatokban; Rogers, Maslow, Thomas Gordon, Transzperszonális pszichológia	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
CARVER, C. S., SCHEIER, M. F. (2001): <i>Személyiségpszichológia</i>. Osiris Kiadó, Budapest. COLE, M., COLE, S. R. (1997): <i>Fejlődéslélektan</i>. Osiris Kiadó, Budapest. FEUER MÁRIA (2000): <i>A gyermekrajzok fejlődéslélektana</i>. Akadémia Kiadó, Budapest. MÉREI FERENC, V. BINÉT ÁGNES (1993): <i>Gyermekek fejlődéslélektana</i>. Gondolat Kiadó, Budapest. OLÁH ATTILA, BUGÁN ANTAL (szerk.) (2001): <i>Fejezetek a pszichológia alapterületeiből</i>. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai tudományok szociális munkához tartozó	

⁶⁸ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

fogalomkészletét.

- Ismeri és érti a humán fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

(1.) Tantárgy neve: Pszichológia III. (Szociálpszichológia)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ⁷² típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve :) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷³ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁷⁴): Kollokvium és zárthelyi dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁷⁵ :	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSZ208BA Pszichológia II. (Személyiség- és fejlődéslélektan)	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A szociálpszichológia mint tudomány kialakulása, előzményei, tárgya. A rendszerben elfoglalt helye Az egyén társas jellemzői. Szocializáció Szociális szerepek Az attitűd, attitűdváltozás. Kognitív disszonancia Séma, sztereotípiák, előítéletek Személypercepció. Attribúció A társas interakció fajtái; facilitáció, inhibíció A vonzalom pszichés aspektusai Konfliktusok. Engedelmeskedés Altruizmus Kommunikáció Propaganda, meggyőzés, reklám Csoport Tömeglélektan. Agresszió	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
ARONSON, E. (1980): <i>A társas lény</i> . Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest. CSEPELI GYÖRGY (1997): <i>Szociálpszichológia</i> . Osiris Kiadó, Budapest. FORGÁCS JÓZSEF (1989): <i>A társas érintkezés pszichológiája</i> . Gondolat Könyvkiadó, Budapest. MÉREI FERENC (1996): <i>Közösségek rejtett hálózata: Szociometriai értelmezés</i> . Osiris Kiadó, Budapest. ZIMBARDO, P. (2012): <i>A Lucifer-hatás. Hogyan és miért válnak jó emberek gonoszok?</i> Ab Ovo Kiadói Kft., Budapest.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) Tudása - Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat	

⁷² **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁷³ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁴ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):

(1.) Tantárgy neve: Segítő kapcsolatok pszichológiája	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ⁷⁶ típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷⁷ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁷⁸): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁷⁹ : esszé, prezentáció.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): BTSZ308BA Pszichológia III. (Szociálpszichológia)	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A segítő kapcsolat mint rendszer. A segítő személyisége, kompetenciái. A segítő kapcsolat munkafázisai. Módszertani eszközei. A kliens jellemzői	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
BUDA BÉLA (é.n.): <i>Empátia. A beleélés lélektana</i> . L'Harmattan Kiadó, Budapest. TRINGER LÁSZLÓ (2003): <i>A gyógyító beszélgetés</i> . Animula, Budapest.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., <i>KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - ismeri más segítő szakmák kompetenciaköreit, felkészült a gyakorlat során felmerülő problémák szakmai illetékességének felismerésére, és más szakmák szakembereivel való szakszerű együttműködésre.	
b) Képességei - képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát. - képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra. - képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):	

⁷⁶ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁷⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

(1.) Tantárgy neve: Szakmai készségfejlesztés I.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra⁸⁰ típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁸¹:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb⁸²): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁸³: .	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A csoportalkalmakon előtérbe kerül a segítő személyisége, tulajdonságai. A hallgató önismeretének növelésével, reális önértékelés kialakításával a szakmai szocializáció alapjait teremtjük meg.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
BAGDY EMŐKE – TELJES JÓZSEF (1999): <i>Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. RUDAS JÁNOS (2007): <i>Delfi örökösei. Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat</i> . Lélekben Otthon Kiadó, Budapest.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat.	
b) képességei - Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):	

⁸⁰ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁸¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁸² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

(1.) Tantárgy neve: Szakmai készségfejlesztés II.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : (kredit%)	
A tanóra ⁸⁴ típusa: ea. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁸⁵ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁸⁶): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁸⁷ :.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása Család mint rendszer. Konfliktusok és kezelésük. Hatékony kommunikáció a gyakorlatban.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
ROSENBERG, M. B. (2001): <i>A falak ablakok vagy falak. Erőszakmentes kommunikáció.</i> Agykontroll Kft., Budapest. RUDAS JÁNOS (2007): <i>Delfi örökösei. Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat.</i> Lélekben Otthon Kiadó, Budapest. SATIR, V. (1999): <i>A család együttélésének művészete. Az új családműhely.</i> BFI, Budapest.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
g) tudása - Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat.	
h) képességei - Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kerekes Noémi, egyetemi tanársegéd	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):	

⁸⁴ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁸⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁸⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

(1.) Tantárgy neve: Szakmai készségfejlesztés III. (Csoportmódszerek)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ :(kredit%)	
A tanóra ⁸⁸ típusa: gyakorlat és óraszám: 0+2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁸⁹ :-	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁹⁰): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁹¹ : -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus célja a csoportokkal végzett szociális munka és a csoportvezetéshez szükséges készségek fejlesztése. A hallgatók megismerkednek a csoportmunka különböző fejlődési szakaszainak dinamikai jellemzőivel, a csoportban kialakuló problémás helyzetek elemzésével és megoldási módszereivel. A gyakorlatorientált kurzus hozzájárul a szakmai önismeret fejlődéséhez és a hatékony csoportvezetői stílus megismeréséhez, kialakításához.	
Témakörök: A csoportmunkával kapcsolatos elvárások; A csoportfejlődés szakaszai; Együttműködés a csoportban; Konfliktuskezelés a csoportban; Interakciós és kommunikációs minták; Csoportkohézió; Szociális kontroll; Csoportkultúra; Csoporton belüli szerepek; A csoportvezetői helyzet jellegzetességei; Hatékony kommunikáció és visszajelzés	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Birkenbihl Vera (2007): Kommunikációs gyakorlatok, Trivium Kiadó, Budapest (ISBN 978963971112) Csepeli György (2002): Szociálpszichológia. Osiris Kiadó, Budapest 395-450. (ISBN 963379563) Pataki Éva (2010): Szociális munka csoportokkal. Szociotéka, Debrecen (ISBN 9789634734376) Rudas Péter (2007): Delfi örökösei. Lélekben Otthon Kiadó, Budapest (ISBN 9789639771031) Rudas Péter (2011): Javne örökösei. Fejlesztő tréningcsoportok – elvek, módszerek, gyakorlatsomagok. Orioldés Társai kiadó, Budapest (ISBN 9789639771499)	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
pl.: a) tudása - az emberi szükségletek, a társas viselkedés pszichológiai tényezőinek, az emberek és a környezetük közötti interakcióknak a megismerése és értelmezése - a szociális munka szerepének, funkcióinak, komplexitásának, interdiszciplináris jellegének megismerése és értelmezése - a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszerek, eljárások megismerése b) képességei	

⁸⁸Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁸⁹pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁰pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁹¹pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- a konkrét társadalmi problémák, veszélyeztető tényezők és a problémakezelés folyamatának értelmezése
- bizalomépítés, nyílt, hiteles, hatékony kommunikáció fejlesztése
- szükségletfelmérés, az egyén és környezete közötti folyamatok, kölcsönhatások, problémák holisztikus elemzése
- a szolgáltatásokat igénybevevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, konstruktív problémakezelés
- szakmai csapatmunka, partneri együttműködés

c) attitűdje

- a társadalmi és szociális problémákra való nyitottság, elkötelezettség és felelősség vállalás a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- a szakma etikai alapelveinek gyakorlati alkalmazása
- személyek, családok, csoportok, közösségek iránti empátia
- nyitottság új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra

d) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeinek és alapelveinek, a szakmai etikai kódex iránymutatásainak képviselése
- a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért való felelősségvállalás

Tantárgy felelőse *(név, beosztás, tud. fokozat):* **Molnár Éva**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) *(név, beosztás, tud. fokozat):*
Molnár Éva

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Megelőző orvostan és népegészségtan I.

Kódja: BTSZ310BA

Félév: Őszi

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: előadás

Óraszám/hét: 2

Kreditérték: 3

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

Közismert, hogy a magyar népegészségügyi állapot jelentősen rosszabb, mint a fejlett országoké. Ezt a lakosság életmódbeli viszonyai, táplálkozási szokásai, dohány- és alkohol fogyasztása, a környezetszennyeződés, a munkahelyi ártalmak, a mentálhigiénés viszonyok, stb. magyarázzák.

Felismerve az eddigi hibákat és figyelembe véve a népesség szükségleteit és igényét, meghatározták a népegészségügy prioritásait. Ennek megvalósítása érdekében fontos teendő a megfelelő szakemberek képzésének biztosítása. Ezt kívánja célozni a népegészségügyi ismeretek oktatása, illetve később a népegészségügyi ismeretekre történő specializálódása is, tekintettel arra, hogy az említett problémák megoldása nem kizárólag csak az egészségügy feladata. A team-munkával nagyobb lehetőség nyílna az egészségmegőrzésre, a betegségek megelőzésére, a megfelelő egészségügyi és szociális rehabilitáció biztosítására, és a magyar lakosság kedvezőtlen epidemiológiai helyzetének javítására.

A tantárgy részletes leírása:

- a népesség egészségi állapotának jellemzése (demográfiai és epidemiológiai mutatók)
- a környezet szerepe a betegségek kórfejlődésében és a megelőzés lehetőségei
- a nem fertőző betegségek általános járványtana
- a daganatos betegségek járványtana
- az anyagcsere-betegségek járványtana
- a mentális és viselkedési zavarok járványtana
- a szív- és érbetegségek járványtana
- a légzőszervi betegségek járványtana
- az emésztőrendszer betegségeinek járványtana
- a balesetek járványtana
- a fertőző betegségek általános járványtana

Előfeltétel: -

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Értékelés: kollokvium

Ajánlott szakirodalom:

Kertai Pál: Megelőző orvostan (Medicina Könyvkiadó Rt, Budapest, 1999.)

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Megelőző orvostan és népegészségtan II. (Pszichiátria)

Kódja: BTSZ410BA

Félév: tavaszi

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám/hét: 2 óra

Kredit érték: 3

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet,
Szociológia Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A tantárgy célja átfogó pszichiátriai ismereteket nyújtani. Az oktatás során hasznosítható a hallgatók pszichológiai előképzettsége. A hangsúly a szociálpszichiátriai megközelítésen van. Kevés teret szentel diagnosztikus és terápiás kérdéseknek, a főbb mentális zavarok epidemiológiáját, tünettanát, társadalmi összefüggéseit, a pszichoterápiás lehetőségeket emeli ki.

A tantárgy részletes leírása:

A pszichiátria fogalma, tárgya. Pszichiátriai szemléletek.

A pszichiátria intézményrendszere, jogi vonatkozásai.

Mentálhigiéné. Pszichiátriai rehabilitáció.

Pszichopatológiai alapfogalmak.

Pszichiátriai epidemiológia.

Családi életciklusok. Normatív és paranormatív krízisek. Veszteségek és a rájuk adott reakciók. (gyász, válás)

Öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet. Krízisintervenció.

Személyiségzavarok

Szenvedélybetegségek – kémiai és viselkedési addikciók.

Hangulatzavarok.

Demenciák, delíriumok és egyéb organikus kórképek. Demenciák, delíriumok és egyéb organikus kórképek.

Szorongásos kórképek.

Evészavarok.

Pszichoszomatikus betegségek.

Schizophrenia, paranoid kórképek és egyéb pszchosisok

Szellemi fogyatékoság.

Gyermekepszichiátriai kórképek.

A pszichoterápiák fogalma, általános jellemzői.

A terápiás helyzet, a terápia keretei, terápiás szerződés. A terápia szakaszai. A terápia nem-specifikus hatótényezők.

Pszichodinamikus irányzat – pszichoanalízis, rövid dinamikus terápiák.

Viselkedésterápiák és kognitív terápia.

A humanisztikus irányzat – a Rogers-i terápia jellemzői.

Csoportterápiák. Családterápiák.

Előfeltételek: Szociálpszichológia

A tárgyra való jelentkezés módja: szabadon választható

Értékelés: kollokvium

Kötelező irodalom:

Közösségi mentálhigiéné / szerk.: Gerevich József, Gondolat 1989 /

Mindennapi lelki szenvedéseink / szerk.: Arató Mihály – Túry Ferenc, Grafit 1995 /

Az agy évtizedében / Dr. Bánki M. Csaba, Biográf 1994 /

Életünk és az agy / Dr. Bánki M. Csaba, Biográf 1995 /

Ifjúság és drogfogyasztás / Bácskai Erika – Gerevich József, Animula 1997 /

Öngyilkosság, öngyilkossági kísérlet /Bakó Tihamér, Animula 1992 /

Változás - A problémák keletkezésének és megoldásának elvei / Watzlawik, Weakland, Fisch, Gondolat 1990 /

Psychiatria Hungarica 1993. 3. Szám – különszám a pszichoterápiákról.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):

A hallgatók korábban tanultak személyiséglélektant, kríziselméletet, családszociológiát.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Megelőző orvostan és népegészségtan III. (Devianciák)

Kódja: BTSZ510BA

Félév: őszi

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám/hét: 2 óra

Kredit érték: 3

Képzés: Szociális munka BA

A tantárgy célja: bevezető áttekintés nyújtani a társadalmi devianciák – elsősorban hazai – kutatásának jellemzőiről, a fontosabb befolyásoló tényezőkről, valamint a hazai és nemzetközi szakirodalom meghatározó elméleteiről – elsősorban szociológiai/ szociálpszichológiai megközelítések és empirikus kutatási eredmények alapján.

A szeminárium értékelése és számonkérése

A jegy 50 százaléka: a szemináriumok elején megírt cc. 10 perces tesztek eredményeinek átlaga (5 fokozatú skála, megfelelt 3.00 vagy nagyobb átlag) A tesztek az előző órán kijelölt szakirodalomra vonatkoznak. A jegy másik 50 százaléka: félév végén kijelölt időpontra - a kötelező szakirodalom alapján - legalább 10 oldal terjedelmű esszé elkészítése.

A szemináriumon a részvétel kötelező, a hiányzási lehetőségeket a BTK érvényes szabályai határozzák meg.

A kurzus tematikája

A deviancia értelmezése, kultúrtörténeti háttere.

Társadalmi norma , érték és deviancia.

A deviáns viselkedés magyarázó elméletei

Mentális betegségek.

A szenvedélybetegségek / szenvedélybetegek általános jellemzői.

Drogfogyasztás, drog típusok.

Az alkoholizmus jelensége - alkoholbetegek.

Bűnözés: okok/jellemzők

Homoszexualitás: társadalom/megítélés és tolerancia

Szakirodalom

- Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába /Osiris, 1997. 512-544.
- Meleg Csilla-Rezsőházy Rudolf: Értékek és választások,Valóság,1997/5., S
- Spéder Zsolt-Paksi Borbála-Elelkes Zsuzsanna: Anómia és elégedettség a 90-es évek elején, Társadalmi riport, 1998, TÁRKI, 1998, 490-514.
- Gönczöl Katalin: A bűnözés társadalmi összefüggései,Társadalmi Szemle, 1993/3.,
- Rózsa János: A bűnözés alakulása és a kriminálstatisztika,In: Devianciák Magyarországon,Közélet, 1994. 224-242.,

- Denis Szabo: Milyen lesz a bűnözés és az igazságszolgáltatás az ezredfordulón?, Magyar Tudomány, 1991/4., K
- Kó József-Münnich Iván: Új szegénység és bűnözés, Valóság, 2000/6., B
- Németh Zsolt-Münnich Iván-Kó József: A bűnözés lenyomata a magyar sajtóban, Valóság, 1996/12.,
- Alkoholizmus és drog: Andorka Rudolf: Alkoholizmus és alkoholpolitika, In: Devianciák Magyarországon, 266-298.
- Elekes Zsuzsanna-Paksi Borbála: Adalékok a magyarországi drogfogyasztás alakulásához, In: Devianciák Magyarországon, 308-322.,
- Oprics Judit-Paksi Borbála: Fiatalok a drogról, Educatio, 1998/ 2.,
- Elekes Zsuzsanna: Társadalmi problémák az iskolában, Educatio, 1998/2., 9-10. hét:
- Kolozsi Béla: Az önkárosító deviáns viselkedésformák okairól, In: Devianciák Magyarországon, 186-202.,
- Zonda Tamás: Az öngyilkosság történelmi gyökerei, In: Devianciák Magyarországon, 164-174., Fekete Sándor et al.: Öngyilkossággal kapcsolatos attitűdök a tömegtájékoztatásban: német-magyar összehasonlító vizsgálat, In: Devianciák Magyarországon, 322-336., K
- Kopp Mária: A magatartási, érzelmi zavarok oki háttere és megelőzésének lehetőségei, In: Devianciák Magyarországon, 102-120.,
- Csoboth Csilla-Kopp Mária-Szedmák Sándor: Fiatalok lelki veszélyeztetettsége, Educatio, 1998/2., Buda Béla: A deviáns magatartásformák visszaszorításának és megelőzésének lehetőségei, In: Devianciák Magyarországon, 242-266.
- Pikó Bettina: Magatartástudomány és orvoslás a XXI. században
- (letölthető: <http://www.matud.iif.hu/03nov/005.html>)
- Takács Judit: Homoszexualitás és társadalom (letölthető:
- <http://www.policy.hu/takacs/books/isbn9639494577/ht-7.html>)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szakdolgozati szeminárium I. Szakdolgozati szeminárium II. Szakdolgozat
A tantárgy kódja: BTSZ511BA, BTSZ611BA, BTSZ612BA
A szak megnevezése (<u>N</u>/L): Szociális munka BA (nappali)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Ágazati szociálpolitika (Iskolai szociális munka)
A tantárgy kódja: BTSZ801BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka (BA)

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja megismertetni az iskolai szociális munka céljait, az oktatási intézményekben dolgozó szociális munkás szerepét. A félév során a hallgatók megismerik az iskolai szociális szolgáltatás tervezését és kivitelezésének kereteit, továbbá az iskolákban is megjelenő szociális problémákat, nehézségeket és ezek kezelési lehetőségeit.

A félév témakörei

Az iskola funkciói és diszfunkciói

Az iskolai szociális munka kialakulásának története

Az iskolai szociális munka céljai, feladatai

Az iskolai szociális munka modelljei, az iskolai szociális munkás szerepe

A pedagógia és a szociális munka együttműködési lehetőségei

Az iskolai szociális munka, mint szolgáltatás megtervezése

Az iskolai szociális szolgáltatás kiépítése, erőforrások és nehézségek

Szociális problémák az iskolában és kezelési stratégiák

A kurzus értékelése

A kurzus teljesítésének feltétele az órákon való aktív részvétel, szakirodalmi jártasság és az írásbeli számonkérés sikeres teljesítése.

Kötelező irodalom

Cs. Czachesz Erzsébet– Radó Péter (2003): Oktatási egyenlőtlenségek és speciális igények.

In: Halász Gábor – Lannert Judit (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról. OKI, Budapest

Letölthető: http://www.kallaierno.hu/data/files/reszlet_kozoktatasi_jelentes_2003_GiTdbr.pdf

EMMI (2018): Szakmai ajánlás az óvodai és iskolai segítő tevékenység bevezetéséhez

Letölthető: http://szocialisportal.hu/documents/10181/175866/SZAKMAI+AJANLAS_ovodai_iskolai_szocialis_segites.pdf/91263d6b-4048-7676-cb20-371fcb6d3d8f

Golnhofer Erzsébet (szerk.) (2006): Az iskolák belső világa. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Bölcsész Konzorcium HEFOP Iroda, Budapest

Letölthető: <http://mek.niif.hu/05400/05468/05468.pdf>

Kertesi Gábor (2002) Oktatási reformterv a tanulási problémákkal küzdő hátrányos családi háttérű gyerekek megsegítésére az alapfokú oktatásban. Esély 1. 89 – 102.

Letölthető: http://www.esely.org/kiadvanyok/2002_1/KERTESI.pdf

Máté Zsolt (2015): Iskolai szociális munka 2015. Esély 4. 77-95.

Letölthető: http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_4/2015-4_16_Mate_Iskolai_szocialis.pdf

Máté Zsolt – Szemelyácz János (2009): Az iskolai szociális munka kézikönyve. INDIT Könyvek II., Pécs

Somogyi Ildikó (2012): Az iskolai szociális munka rendszerintegrációs kérdései. Metszetek 2-3. 108-114.

Letölthető: http://metszetek.unideb.hu/files/201202_11_SomogyiIldiko.pdf

Vajda Zsuzsanna (2003). Az iskola, a társadalom és a társadalmi hátrányok. Esély 3. 18 – 33.

Letölthető: www.esely.org/kiadvanyok/2003_3VAJDA.pdf

Ajánlott irodalom

Bacsó Ildikó – Kerülő Judit – Kozák Zsuzsanna – Mayer József – Náadori Judit – Németh

Margit – Sárík Zoltán – Singer Péter – Vígh Sára (2011): Mayer József (szerk.): Merre tovább? - Az iskolai integráció dilemmái. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

Letölthető: <http://mek.oszk.hu/14200/14264/14264.pdf>

Hopkins, David (2011): Minden iskola kiváló iskola – A rendszervezés lehetőségeinek kiaknázása. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

Letölthető: <http://mek.oszk.hu/13500/13599/13599.pdf>

Istance, David – Kobayashi, Mariko (2012): Az innováció hálózatai - Az iskolarendszer és az iskolamenedzsment új modelljei. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

Letölthető: <https://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/az-innovacio-halozatai.pdf>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Gerontológia
Időseknek nyújtott szolgáltatások
A tantárgy kódja: BTSZ802BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása:

A szociális szakma átrendeződése nyilvánvaló: több szakemberre lesz szükség, s az életkor várható hosszabbodása miatt a jövőben többen szorulnak segítségre. A fiatal, egyetemista korosztály viszont idegenkedik erre a területre szakosodni. A kurzus célja, hogy a szakmai ismeretek mellett motivációval is segítsük őket ebbe az irányba. A kurzus lehetőséget ad a társadalmi összefüggésekbe helyezés mellett az idősekkel való találkozásra, valamint az idősekkel foglalkozó szakemberekkel folytatott eszmecserére is. A kurzus részét képezi továbbá – a szemléletformálás új eszközeként – szemináriumi feladatként a nagyszülőkkel történő interjúk készítése.

A tantárgy minimum követelményei:

Szemináriumi dolgozat, órai részvétel.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva):

1. Toborzó – programismertetés
2. Az időskor társadalmi összefüggései
4. Az időskor alapkérdései (értelmezés, magyar jellegzetességek)
5. A Hasic program ismertetése
6. Gyakorlás (előnyök, hátrányok)
7. Látogatás az Erzsébet utcai Nyugdíjas Klubban
8. A látogatás tapasztalatainak megbeszélése
9. Klubvezetők, szakemberek meghívása
9. Gyakorlat: első nagyszülő interjú és megbeszélése
10. A félév értékelése és ötletbörze a következő kurzushoz

Vizsgára bocsátás feltételei:

–

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): –

Kötelező irodalom

1. dr. Villányi Piroska: Szociálgerontológia (A Szociális Munka Alapítvány Kiadványai 11. Bp. 1994)
2. Hézser Gábor: A pásztori pszichológia kézikönyve, 201-254. (Kálvin János Kiadó, 1995)
3. dr. Hidvégi Katalin: Időskori rehabilitáció – Elvek és lehetőségek In: A Szociális Munka Alapítvány Kiadványai 13. , 40–45.)
4. Sáhó Erzsébet: Szociális gondozás (A Szociális Munka Alapítvány Kiadványai 8., Budapest 1993)
5. Horváth Ágota – Gáti Tibor: A szociális otthon In: Szöveggyűjtemény a szociális munka elmélete és gyakorlata tantárgy tanulmányozásához, Medicina, 1993., 217–229.)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A projektmunka alapjai I.
A tantárgy kódja: BTSZ803 BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a projekt alapjait. Önállóan tudjanak mini-projektet tervezni és végrehajtani. Megismerjék a projektek pályázásához szükséges feltételeit. Megtanulják a projektköltségvetés elemeit. Ismerjék meg a változtatáshoz szükséges eszközöket. Tudjanak menedzselni alapvető projekteket.

A tantárgy minimum követelményei

A projekt fogalmának, elemeinek, jellemzőinek, szereplőinek, fázisainak ismerete.

A projekt szerkezetének és időtervének ismerete.

A projekt zárásának és kommunikációjának ismerete.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

A projekt fogalma, elemei. A projektek jellemzői, szereplői.

A projekt életciklus modell

A projekt megvalósíthatósága

A projekt szerkezete

A projekt időterve: A Gantt-diagramm

A projekt kockázatai

A projekt költségei

A projekt kivitelezése

Projektkommunikáció

A projekt zárása, értékelése

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során egy darab zárthelyi dolgozat eredményes megírása, a tantárgyhoz kapcsolódó témában egy darab prezentáció eredményes megtartása, gyakorlati órákon való részvétel és a gyakorlati órákhoz kapcsolódó feladatok órai megoldása.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint) -

Kötelező irodalom

Dr. Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. Budapest, 184 p. ISBN: 978 963 63 8399 2

Eric Verzuh (2006): Projektmenedzsment. HVG Könyvek Kiadó, Budapest, 424 p. ISBN: 978 963 75 2577 3

Projektmenedzsment útmutató 5. kiadás. (2013) Akadémiai Kiadó, Budapest, 488 p.
ISBN: **978 963 05 9426 4**

A szemináriumokon elhangzott anyagok.

Ajánlott irodalom

Európa 2020: http://ec.europa.eu/europe2020/index_hu.htm

Nemzetgazdasági Minisztérium – Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (2012): Nemzeti fejlesztés 2020. Az Országos Fejlesztési koncepció és az Országos Területfejlesztési koncepció társadalmi egyeztetési változata.

Az Európai Unió 2014 és 2020 közötti többéves pénzügyi kerete. Európai Tükör, XVII. évf. 1. szám, 5-36.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: A projektmunka alapjai II.
A tantárgy kódja: BTSZ408BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összegrzése

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a projektmunka alapvető sajátosságaival, a projektek tervezésének folyamatával, feladataival. A félév során a hallgatók elsajátítják a pályázatokkal kapcsolatos alapvető ismereteket, képessé válnak pályázati célok megfogalmazására, tevékenység és ütemezés tervezésére, pályázati kiírások értelmezésére.

A félév témakörei

Projektek és környezetük

A projektek szakmai szervezése

A projektszervezet felállítása

Szükségletfeltárás

A projekt céljainak meghatározása

Tevékenység- és határidő tervezés

A pályázati támogatások és finanszírozások rendszere

Pályázatkeresés módszerei

A pályázati kiírások tartalma

Pályázati dokumentáció formai és tartalmi jellemzői

A kurzus értékelése

A félévi érdemjegy a két zárthelyi dolgozat átlaga és az órai aktivitás alapján kerül megállapításra. A félév gyakorlati jeggyel zárul, ezért legfeljebb 3 hiányzásig teljesíthető.

Kötelező irodalom

Czibere Ibolya - Kovách Imre (szerk.) (2013): Fejlesztéspolitika – Vidékfejlesztés. Debreceni Egyetem Kiadó, Debrecen

Egri Imre: Projektmenedzsment

http://www.nyf.hu/gtk/sites/www.nyf.hu.gtk/files/Letol_tananyag/Projektmenedzsment-Egri%20Imre.pdf

(Utolsó letöltés: 2019. 01. 10.)

Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., Budapest

Nagy Zsolt: Projektmenedzsment alapjai

<http://ttk.nyme.hu/fmkmmk/tamop412/Documents/Tananyagok/%C3%81tkonvert%C3%A1lt%20tananyagok%20pdf-exportja/Projektmenedzsment%20alapjai.pdf>

(Utolsó letöltés: 2019. 01. 10.)

T.Kiss Judit – Balla Tibor – Kiss Tibor (2015): Projektmenedzsment és kontrolling

[http://old.eng.unideb.hu/gepesz/wpcontent/uploads/2016/03/Projektmenedzsment es kontrolling.pdf](http://old.eng.unideb.hu/gepesz/wpcontent/uploads/2016/03/Projektmenedzsment_es_kontrolling.pdf)

(Utolsó letöltés: 2019. 01. 10.)

Széchenyi 2020

<https://www.palyazat.gov.hu/>

(Utolsó letöltés: 2019. 01. 10.)

Verzuh, Eric (2006): Projektmenedzsment. HVG Könyvek Kiadó, Budapest

(1.) Tantárgy neve: Család- és gyermekvédelem	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra⁹² típusa: gyakorlat és óraszám: 0+2 az adott félévben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁹³: -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁹⁴): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁹⁵: szeminárium dolgozat készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):-</i>	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja a hazai gyermekvédelem jogszabályi hátterének, rendszereinek, alapvető intézményeinek bemutatása. A hallgatók megismerkednek a család- és gyermekvédelem legfőbb területeivel, problémáival és a szakemberek cselekvési lehetőségeivel. A kurzus témakörei elősegítik a korszerű gyermekvédelmi szemlélet kialakulását, megalapozza az eredményes, elméleti és gyakorlati ismereteiket integrálni tudó szakmai tevékenységet a család és gyermekvédelem területén. Témakörök: A gyermekvédelem alapfogalmai; Családtörténeti áttekintés, a család funkciói, A gyermekekről való gondoskodás történeti háttere; A gyermekvédelemhez kapcsolódó jogszabályi háttér; A gyermekek jogai; A gyermekvédelmi alapellátás és szakellátás rendszere; A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai és feladatai; Családi diszfunkciók; Hátrányos helyzet, veszélyeztetettség; Családon belüli erőszak; Gyermek és fiatalkorúak, mint bűnelkövetők; Krízisek a családban és megoldási lehetőségeik	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Gortka-Rátkó Erzsébet (2016): Családpolitika, családtámogatás és gyermekszegénység. In: Vargáné Nagy Anikó (szerk.): Családi életre nevelés. Didakt Kft., Debrecen 39-58. (ISBN 9789634733294) Hegedűs Judit (2003): Gyermek- és ifjúságvédelem. In: Ronkoviczné dr. Faragó Eszter (szerk.): Hátrányok és stratégiák. Trezor Kiadó, Budapest 9-39. (ISBN 9639088781) Herczog Mária szerk. (2011): A gyermekvédelem nagy kézikönyve. Complex Kiadó, Budapest (ISBN 9789632950860) Rácz Andrea (2016): Gyermekvédelem mint fragmentált társadalmi intézmény. A korporált szülőség értelmezése a hazai gyakorlatban. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen 17-57. (ISBN 9789633185926) Veczkó József: Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból Társadalmi, család- és gyermekkérdések. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007 Párbeszéd 3(4): 1-6.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK	

⁹²Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁹³pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁴pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁹⁵pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

pl.:

i) tudása

- a társadalom működésének, a társadalmi folyamatoknak, a társadalmi és szociális problémák keletkezésének megismerése valamint annak értelmezése, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre
- az emberi szükségletek, a társas viselkedés pszichológiai tényezőinek, az emberek és a környezetük közötti interakcióknak a megismerése és értelmezése
- a szociális munka szerepének, funkcióinak, komplexitásának, interdiszciplináris jellegének megismerése és értelmezése
- a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszerek, eljárások megismerése

j) képességei

- a konkrét társadalmi problémák, veszélyeztető tényezők és a problémakezelés folyamatának értelmezése
- bizalomépítés, nyílt, hiteles, hatékony kommunikáció fejlesztése
- szükségletfelmérés, az egyén és környezete közötti folyamatok, kölcsönhatások, problémák holisztikus elemzése
- a szolgáltatásokat igénybevevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, konstruktív problémakezelés

k) attitűdje

- a társadalmi és szociális problémákra való nyitottság, elkötelezettség és felelősség vállalás a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- a szakma etikai alapelveinek gyakorlati alkalmazása
- személyek, családok, csoportok, közösségek iránti empátia
- nyitottság új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra

l) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeinek és alapelveinek, a szakmai etikai kódex iránymutatásainak képviselése
- a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért való felelősségvállalás

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Molnár Éva

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):
Molnár Éva**

(1.) Tantárgy neve: A munka világa	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra⁹⁶ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszáma: heti 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁹⁷ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb⁹⁸): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁹⁹ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy keretén belül sor kerül a munkával kapcsolatos alapfogalmak bemutatására, a munka társadalmi szerepének elemzésére, intézményeinek, az egyének és társadalmi csoportok munka világában elfoglalt helyének ismertetésére. A tantárgy központi témája a munka világában a XX. század második fele óta bekövetkező változások vizsgálata, a hazai és nemzetközi munkaerő-piaci folyamatok összevetése, napjaink munkaerőpiaci változásainak és azok társadalmi és gazdasági hatásainak feltárása. The subject is focusing on the presentation of the basic concepts of work, the analysis of the social role of work, the location of institutions, individuals and social groups in the world of work. The central topic of the subject is the world of work of the XXI century: the changes that have taken place since the second half of the century, the comparison of domestic and international labour market processes, the changes in the labour market and the social and economic effects of the changes today.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN) Castel, Robert (1988): <i>A szociális kérdés alakváltozásai</i>. A Szociálpolitikai Értesítő Könyvtára Budapest 1988. 349-417. old Csoba Judit: <i>A tisztességes munka. A teljes foglalkoztatás: a 21. század esélye vagy utópiája?</i> L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010. Csoba Judit (2011) (szerk.): <i>Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok</i> Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen Polányi Károly (1976): <i>Az archaikus társadalom és gazdasági szemlélet</i> (A gazdaság helye a társadalomban) Gondolat Kiadó, Budapest Török Emőke (2014): <i>Munka és társadalom A munka jelentésváltozásai a bér munkán innen és túl</i> L'Harmattan Kiadó- Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest. 7-53; 77- 115. 175-181.	

⁹⁶ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁹⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁹⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Ismeri és érti:

- a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat,

- a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit,

a munkaerőpiaci integrációt segítő intézkedéseket és eszközöket,

az Európai Unió országaira jellemző munkaerő-piaci folyamatokat

Képes:

- kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát,

- megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől,

- eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében,

- eligazodni a hazai és nemzetközi intézmények, adatbázisok és rendszerek körében

- felismerni a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét.

Attitűdje:

- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett,

- nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

Tantárgy neve: Menedzsment	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ¹⁰⁰ típusa: ea. / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 óra az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰¹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / <u>gyj.</u> / egyéb ¹⁰²): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹⁰³ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): második félévtől a negyedik félévig	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A Menedzsment tantárgy célja, a vezetői tevékenység és a vezetői szemléletmód bemutatása. A hallgatók megismerik a menedzseri képességeket és szerepeket, a stratégiai gondolkodást és a vezetési szinteket. A félév során a szervezeti struktúra, a szervezeti modellek és szervezettervezési folyamatok is bemutatásra kerülnek. A hallgatók megismerik a szervezeti magatartás alapjait, a munkaszervezést és feladattervezést. A félév további célja a vezetői kommunikáció és protokoll alapjainak bemutatása és elsajátítása. The scope of the Management course is to present managerial activities and approaches. The students will learn the managerial skills and roles, strategic thinking and leadership levels. During the semester the organisational structure, the organisational models and the organisational planning processes will be presented. The students will be introduced to the basis of organisational behaviour, work organisation and task planning. The further aim of the semester is the presentation and acquirement of the basis of managerial communication and protocol.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Dobák Miklós – Antal Zsuzsanna (2016): Vezetés és szervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest, 484 p. ISBN: 978 963 05 9447 9	
Karoliny Mártonné – Poór József (2017): Emberi erőforrás menedzsment kézikönyv. Wolter Kluwer (Complex) Kiadó, Budapest, 612 p.	
Balaton Károly – Tari Ernő (2014): Stratégiai és üzleti tervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest, 180 p. ISBN: 978 963 05 9473 8	

¹⁰⁰ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁰³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Bakacsi Gyula (2004): Szervezeti magatartás és vezetés. Aula Kiadó, Budapest, 344 p. ISBN: 963 9585 49 1

John Storey – Graeme Salaman (2010): Vezetői dilemmák. Akadémiai Kiadó, Budapest, 255 p. ISBN: 978 963 05 8941 3

Görög Ibolya (2012): Tanácsoskönyv. Új kalamajkák. Athenaeum Kiadó, Budapest, 212 p. ISBN: 978 963 293 232 3

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a, tudása:

- Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó menedzsment, szociális munkához tartozó fogalomkészletét.
- Ismeri és érti a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket.
- Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.

b, képességei:

- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Mohácsi Márta adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

(1.) Tantárgy neve: Szociális intézmények menedzsmentje	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra¹⁰⁴ típusa: szeminárium és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁰⁵: -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹⁰⁶): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok¹⁰⁷: tematikus prezentációk	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Szociális munka I-II. Társadalom és szociálpolitika I-II, Magyar társadalom II.	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A Szociális intézmények menedzsmentje tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják a szociális intézmény, illetve intézményi egységek szakmai és gazdasági tevékenységeinek és folyamatainak szervezését, szakszerű, kliens- és minőségközpontú szervezését és irányítását, az intézmények törvényes működési feltételeinek biztosítását. Képessé válnak a végzett munka minőségének folyamatos ellenőrzésére és javítására, a szociális szakma értékeinek védelmére, a releváns makroszintű folyamatok megértésére és befolyásolására, az intézmény működésének folyamatos megújítására, gazdálkodásának modern elvek szerint történő kialakítására, a korszerű nemzetközi menedzsment elvek meghonosítására. Témakörök: Szervezet és vezetés; a szervezet (intézmény) fogalma, főbb szervezETFelfogások, paradigmák. Szervezeti célok és politikák; rövid,- és hosszú távú célok, a vezetők rendelkezésére álló erőforrások. Vezetők és szervezetek, bevezetés a vezetés tudományába; menedzsmenttudományi ismeretek: vezetéselmélet, vezetés pszichológia és a vezető személyisége. A vezetés funkciói: tervezés, szervezés, koordinálás, igazgatás, ellenőrzés. Az emberek vezetése – vezetői készségek: a vezetői viselkedés típusok, motiváció, kommunikáció, team építés, avagy az együttműködő csoport. Tervezés; a tervezés jelentősége, folyamata és bizonytalanságai, a szervezet tervei, tervtípusai, hosszú távú, középtávú, rövidtávú tervek, stratégiai tervezés, taktikai tervezés, szolgáltatástervezés és szervezés. Stratégiai menedzsment, emberi erőforrás menedzsment és az intézményi projektmenedzsment. Szervezeti kultúra- intézményi kultúra. Konfliktuskezelés; a konfliktus okai, típusai, kreatív konfliktus, a konfliktus kezelésének lehetséges stratégiái. Az ön-és intézménymenedzselés kérdései. A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai	

¹⁰⁴ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁰⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

1. Kostyál-Törek-Vajda (szerk.) (2014): Szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások szükségletalapú megközelítése NCSSZI
2. Czibere Károly, Dr. Hegyesi Gábor, Fekete Orsolya, Molnár László, Szabó János, Talyigás Katalin (szerk): (2012) A szociális szolgáltatások menedzsmentje
www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1761
3. dr. Krizsai Anita: A szociális szolgáltatások szervezésének szabályozása a közszektor szereplőinek feladatai szemszögéből (phd értekezés) (2014)
jog.unideb.hu/documents/doktori_nyilvanosvita/krizsaianita-ertekezes.pdf
4. Gertrud Neges-Richard Neges: Vezetésmódszertan- Menedzsment tréning Bp.1998

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

m) tudása

- ismeri és érti a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket
- ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket
- ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket
- ismeri és értelmezi a szociális munkához kapcsolódó jogi területek szabályozását, különös tekintettel az emberi jogokra a szociális és gyermekvédelmi jogi szabályozásra
- ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait
- ismeri a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra – ezen belül civil-, egyházi, piaci szféra – rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit

n) képességei

- képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében
- felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét
- felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel
- képes áttekinteni a szakterület dokumentációit, a kapcsolódó szakmai feladatokat

o) attitűdje

- Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.
- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
- Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.
- érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra

p) autonómiája és felelőssége

- felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért, az intézményben folyó szolgáltatások színvonaláért
- autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósuló csapatmunkában
- fejleszti szakmai tudását
- a szociális munka értékeit és alapelveit, a szakmai etikai kódex iránymutatásait figyelembe véve cselekszik

Tantárgy felelőse <i>(név, beosztás, tud. fokozat): Erdős Judit, mestertanár</i>
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat):</i>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociális munka speciális helyzetű csoportokkal
Speciális helyzetű társadalmi csoportok

Tantárgykód: BTSZ810BA

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: 2

Kredit: 3

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet,
Szociológia és Szociálpszichológia Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A tantárgy célja a gyermekjóléti alapellátások és szakellátások rendszerének megismerése a jogszabályi háttér, statisztikai adatok, hazai és nemzetközi kutatások tükrében.

A kurzus ismeretet nyújt áttekintő jelleggel a gyermekvédelem jelenlegi helyzetéről és jövőbeli kihívásairól, a hazai fejlesztési irányokról. Az óra célja, hogy a hallgatók a gyermekjóléti alapellátások és szakellátások rendszerének működését, működési nehézségeit megismerjék.

Az értékelés módja:

- egy sikeres kiselőadás megtartása az első órán előzetesen kiadott témakörből
- két szemináriumi dolgozat eredményes teljesítése
- órai aktivitás
- A végső érdemjegy a fentebb említett három szempont átlagából tevődik össze.

Témakörök:

1. A gyermek, mint társadalmi érték – az önálló jogokkal felruházott gyermek

Szöllősi Gábor: A gyermek alapvető jogai In: Szociális és gyermekvédelmi jog (szerk.: Szöllősi Gábor) Pécs, 1998. JPT-ÁJK Továbbképző Szekció 229-236.

Kocsisné Péterfi Hajnal (é.n.): A gyermekek jogai.

<http://gyermekbarat.kormany.hu/download/9/0a/90000/A%20gyerekek%20jogai%20magyar%20ebook.pdf>

A gyermekjogok története. UNICEF Magyar Bizottság. <http://unicef.hu/a-gyermekjogok-tortenete/>

2. Gyermekvédelem elméleti háttere

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

Domszky András: Gyermek-és ifjúságvédelem (jegyzet) Budapest: Szociális – Kulturális igazgatás Államigazgatási Főiskola, 1999.

Szöllősi Gábor: *Hogy fogalmunk legyen róla...* A veszélyeztetettség fogalma az amerikai gyermekvédelemben. Esély, 2000/4. 39-71.
http://www.esely.org/kiadvanyok/2000_4/szollosi.pdf

Domszky András: *Hol tart a gyermekvédelem?* In: A magyar gyermekvédelmi rendszer helyzete, jövőbeli kihívásai. (szerk. Rácz Andrea) Budapest: NCsSzi, digitális kiadvány, 2006.

3. Gyermekjóléti szolgáltatás

Szöllősi Gábor: *A gyermekjóléti szolgáltatás előzményei, közpolitikai kapcsolata és funkciói* Család, gyermek, ifjúság 2000/4. 17-23.

Bán G. – Gáspár K. – Kánnai M.: „Se veled, se nélküled”, avagy a gyermekek védelmének helye a hazai jogi és szociálpolitikai rendszerben Család, gyermek, ifjúság 2004/1. 6-10.

Pataky Zsuzsa: *A jelzőrendszer működtetése*: Család, gyermek, ifjúság 2000/4. 4-11.

Szöllősi Gábor: *A gyermekvédelmi alapellátások a gyermekvédelem rendszerében* In: Gyermekjóléti alapellátás – Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz (szerk.: Szöllősi Gábor) NCSSZI, Budapest 2004.

4. Kisgyermekek nevelése és gondozása nemzetközi perspektívában

Mátay Katalin: *A gyermekek napközbeni ellátása* In: Gyermekjóléti alapellátás – Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz (szerk.: Szöllősi Gábor) Budapest: NCSSZI, 2004. 271-300.

Korintus Mihályné dr.: *A dániai, spanyolországi és magyarországi gyermekintézmények* In: A magyar gyermekvédelmi rendszer helyzete, jövőbeli kihívásai. (szerk. Rácz Andrea) Budapest: NCsSzi, digitális kiadvány, 2006.

A szakmapolitika és a gyakorlat kérdései (31-57o.) In: A kisgyermekkorai nevelés és gondozás OECD vizsgálat, OKI-NCsSzi Budapest 2005. továbbá megtalálható: A magyar gyermekvédelmi rendszer helyzete, jövőbeli kihívásai. (szerk. Rácz Andrea) Budapest: NCsSzi, digitális kiadvány, 2006.

5. Gyermekek átmeneti gondozása

Gál Antal: *Átmeneti gondozás* In: Gyermekjóléti alapellátás – Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz (szerk.: Szöllősi Gábor) Budapest: NCsSzi, 2004. 341-388.

6. A gyermekvédelmi ellátásokat igénybevevő gyermekek és családjaik társadalmi, demográfiai jellemzőinek alakulása

Kerezsi Klára: *Gyermek, család, társadalom*. In: Gyermek-család társadalom. Szociális munka Gyermekes családokkal. (szerk. Szilvási Léna) Budapest: Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, 1996. 47-55.

Darvas Ágnes – Tausz Katalin: *Gyermekszegénység és társadalmi kirekesztődés* Kapocs, 2004/1. <http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2004/108/news>

Szilvási Léna: *Családok a gyermekvédelem határán* In: A magyar gyermekvédelmi rendszer helyzete, jövőbeli kihívásai. (szerk. Rácz Andrea) Budapest: NCsSzI, digitális kiadvány, 2006.

7. Otthont nyújtó ellátások – gyermekotthonok működése

Józsa Viktor: *Kinek jó és kinek rossz a gyermekotthon? - A célcsoport meghatározásának koncepcionális kérdései.* Család, gyermek, ifjúság 2005/5.

Domszky András: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről – Módszertani levél* - II. fejezet In: A magyar gyermekvédelmi rendszer helyzete, jövőbeli kihívásai. (szerk. Rácz Andrea) Budapest: NCsSzI, digitális kiadvány, 2006.

Vidra Szabó Ferenc: *Lakásotthoni pillanatkép Budapesten.* Család, gyermek, ifjúság, 2000/5. <http://www.csagyi.hu/hirek/item/120>

Csáky László: *Gondolatok egy gyermekotthon átváltozásai okán.* Család, gyermek, ifjúság. 2001/3. <http://www.csagyi.hu/kiadvanyok/folyoirat?start=54>
utógondozó ellátás, nevelőszülő, gyermekotthon, TGYSZ, örökbefogadás

8. A nevelőszülői hálózat szervezése, működtetése, a nevelőszülő feladatai

Herczog Mária: *A nevelőszülő helye és szerepe a gyermekvédelemben.* Esély, 1995/2. 82-100. http://www.esely.org/kiadvanyok/1995_2/aneveloszulok.pdf

Dr. Kálmánchey Márta: *Nevelőszülőnél élő gyerekeknél előforduló pszichés problémák.* Család, gyermek, ifjúság. 2001/2. <http://www.csagyi.hu/hirek/item/123>

Králné Szabó Piroska: *Gondolatok a nevelőszülők és a vérszerinti szülők kapcsolatáról.* Család, gyermek, ifjúság, 1999/3. 1-4. http://www.tegyesz.hu/file/Szakmai_informaciok/Kiadvanyok/Kr%C3%A1ln%C3%A9%20Szab%C3%B3%20Piroska%20Gondolatok.pdf

9. Utógondozói ellátás

Szikulai István: *A nagykorúvá váltak gondozásának módszerei* In: Gyermekvédelmi szakellátás – segédanyag szociális szakvizsgához (szerk.: Domszky András) NCSSZI, Budapest 2004. 267-273.

Cseres Judit: *Az utógondozotti ellátottak vizsgálata I-II.* Kapocs IV. évf. 1. szám, 2005.

Szikulai István: „Nem szeretném, hogy befejeződjön...” – *A gyermekvédelmi rendszerből nagykorúságuk után kikerült fiatal felnőttek utógondozásának és utógondozói ellátásának*

[utánkövetéses vizsgálata](#). In: A magyar gyermekvédelmi rendszer helyzete, jövőbeli kihívásai. (szerk. Rác Andrea) Budapest: NCsSzI, digitális kiadvány, 2006.

Rác Andrea: Barkácsolt életutak, szekvenciális (rendszer)igények. Budapest: L'Harmattan. 2012.

10. Fiatal felnőttek támogatása

(1.) Tantárgy neve: A társadalmi konfliktusok szociológiája	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása : kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : elmélet 100%	
A tanóra ¹⁰⁸ típusa: ea. És óraszám a: 2 az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰⁹	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹¹⁰): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹¹¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-6.	
Előtanulmányi feltételek -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
1. Társadalomszerkezet és rétegződés, elméletek, nemzetközi és hazai trendek (ismétlés, Andorka) 2. Marx munkássága 3. Dahrendorf munkássága 4. Wright és Lenski 5. Túl renden és osztályon (Beck és Hradil) 6. Bourdieu – tökefaják We deal with conflict theories during the semester, we work based on the basic articles (book-chapters) of Marx, Dahrendorf, Wright, Lenski. Beck, Hradil and Bourdieu.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Dahrendorf, Ralf (1997): Az osztálytársadalom modellje Karl Marxnál In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 138-155. Dahrendorf, R. (1994): A modern társadalmi konfliktus. Gondolat Kiadó. Bp. 21-57, 58-90, 225-260, 261-303 (1, 2, 7, 8. fejezet) Beck, U (1997): Túl renden és osztályon? Társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi individualizációs folyamatok és az új társadalmi alakulatok, identitások keletkezése In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 418-464. S. Hradil (1995): Régi fogalmak és új struktúrák. Miliő-, szubkultúra- és életstílus-kutatás a 80-as években in.: Andorka R., S. Hradil, J. L. Peschar (szerk.): Társadalmi rétegződés Aula 347-385. old. Bourdieu, P (1998): Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke In: Lengyel Gy. Szántó Z. (szerk.): Tőkefajták: A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája 155-177. old.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai, jogi, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai tudományok szociális munkához tartozó fogalomkészletét. - Ismeri és érti a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket. - Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre. - Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése	

¹⁰⁸ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁰⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹¹¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket.

b) képességei

- Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.
- Képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát.

c) attitűdje

- Érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

d) autonómiája és felelőssége

- Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Fényes Hajnalka PhD habil, egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Az európai integráció és az EU intézményrendszere
Tantárgy kódja: BTSZ812BA
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: kollokvium
A szak megnevezése: Szociális munka BA

A tantárgy oktatási céljainak összefoglalása:

A kurzus során a hallgatók megismerkednek az integráció formáival, az Európai Unió intézményeinek működésével, struktúrájával és azok hatáskörével. Kiemelt szerepet kap az Unió társadalmakra gyakorolt hatása, szociális intézkedései. Bemutatásra kerülnek azok a források, gazdasági alapok, amelyekből a tagországok támogatást élveznek. Célkitűzés, hogy megértsék Magyarország működését, részvételét az Európai Unióban.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- Integrációelméletek, az integráció formái, működése
- Az európai integráció története, az Európai Unió létrejötte
- Az Európai Unió Tanácsa működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Bizottság működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Parlament működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Unió Bírósága működése, felépítése, feladatai
- Az Európai Központi Bank és az Európai Számvevőszék működése, felépítése, feladatai
- Egyéb EU intézmények bemutatása
- Az uniós jog és az EU költségvetése, finanszírozási alapok
- Az Európai Unió szociálpolitikája
- Magyarország az Európai Unióban

A kurzus teljesítése:

kollokvium, szóbeli vizsga (a hallgatók a félév végén szóban számot adnak az elsajátított tudásanyagról)

Kötelező irodalom:

Arató Krisztina – Koller Boglárka (2015): Európa utazása. Integrációtörténet. Budapest, Gondolat Kiadó

Frigyesi Veronika – Kapolyi László (2005): Szociálpolitika az Európai Unióban. In: Közgazdasági Szemle, LII. évf., 2005. 289-305

Szájer József (2004): Európa. Az Európai Parlament és az Európai Unió további intézményei és működésük. Budapest, Magyar Egyetemi Kiadó

Ajánlott irodalom:

Berne Ágnes – Kondorosi Ferenc – Nemerkenyi Antal – Szabó Pál (2004): Az Európai Unió. Budapest, Cartographia Kft.

Botos Katalin (2015): Az Európai Unió a XXI. század elején. Budapest, Szent István Társulat

Desmond Dinan (1994): Ever closer Union? An Introduction to the European Community, Boulder: Lynne Rienner

Detrich Zsuzsanna (2002): Az Európai Unió és a szociálpolitika lehetőségei. Budapest, Municipium Magyarország Alapítvány

Farkas Beáta (2011): Bevezetés az Európai Unió tanulmányozásába. Szeged, JATEPress

Az Európai Unió hivatalos honlapja – <http://europa.eu>

Az Európai Bizottság Magyarországi Képvislete – <http://www.eu.hu>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Migrációs folyamatok
A tantárgy kódja: BTSZ813BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA, nappali

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

Napjainkban ismét előtérbe került a migráció, különösen a schengeni határvidéken. A kurzus célja, hogy megismerkedjünk a migráció dimenzióival, a migrációt befolyásoló tényezőkkel, s a migráció társadalmi-gazdasági és politikai hatásaival. A tantárgy keretén belül kerül sor a migrációval kapcsolatos alapfogalmak bemutatására, a migráció társadalmi szerepének elemzésére, folyamatainak és hatásainak elemzésére. A központi téma a 21. századi migrációs kihívások: a transznacionális és multikulturális tapasztalatok, a befogadó és kirekesztő folyamatok, a bevándorlás és terrorizmus kérdései, a gazdasági és társadalmi hatásai a be- és kivándorlásnak.

A tantárgy minimum követelményei

- migráció alapfogalmainak megismerése
- migrációs folyamatok, húzó és taszító erők azonosítása
- gazdasági és kényszmigráció sajátosságai
- a belföldi migráció formái
- a határon átnyúló migráció formái, hatásai
- a migráció gazdasági, társadalmi és kulturális hatásai
- transznacionális, interkulturális kapcsolatok megértése

A kurzus során a hallgatók elsajátítják a migrációval kapcsolatos alapfogalmakat, átfogó képet kapnak a migráció irányairól és hatásairól, megismerik a történeti, kulturális, társadalmi és gazdasági vonatkozásait. A kurzus segítséget nyújt abban, hogy a hallgatók a migrációt komplex módon, reflektáltan tudják értelmezni, arról véleményt tudjanak formálni.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

- 1) Nemzetközi migráció elméletei
- 2) Nemzetközi tendenciák, vonzó és taszító tényezők
- 3) Migráció, állampolgárság, letelepedés, vendégmunkások, menekültek és hontalanok
- 4) Magyarország, mint kibocsátó ország
- 5) Magyarország, mint tranzitország
- 6) Magyarország, mint befogadó ország
- 7) Válságócok, kibocsátó és befogadó országok
- 8) Befogadó társadalom, kirekesztő mozzanatok
- 9) Szolidaritás, közösség, diaszpóra
- 10) A bevándorlás és terrorizmus kérdései
- 11) Multikulturalizmus, transznacionalizmus és a migránsok kapcsolatai
- 12) A migráció sötét arcai: embercsempészet, emberkereskedelem
- 13) A migráció pozitív hatásai

Vizsgára bocsátás feltételei: -

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Az értékelés két részből tevődik össze: félévközi zárthelyi dolgozat és év végi szóbeli kollokvium vizsgaeredmény összesítésével alakítjuk ki. A zárthelyi vizsga eredménye 25%-ban beszámít a vizsgajegybe. A zárthelyi dolgozat során fogalmak meghatározása,

értelmezése szükséges. A kollokvium során a tematikában meghatározott témák kerülnek feldolgozásra, egyetlen tétel húzására van lehetőség.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): -

Kötelező irodalom

- A. Gergely A. (2005): Szórvány, diaszpóra és határfenntartás. Adalékok a szórványtipológia és a kulturális sziget kérdésköréhez. In: Ilyés Z. (szerk.): Tanulmányok a szórványról. Gondolat Kiadó – MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 11–20.
www.mtaki.hu/kiadvanyok, http://www.publikon.com/application/essay/402_1.pdf
- Cseresnyés, F. (2005) Migráció az ezredfordulón. A népességmozgások társadalmi és politikai következményei Közép-Európában. Budapest–Pécs: Dialóg Campus Kiadó
- Feischmidt Margit – Zakariás Ildikó (2010) Migráció és etnicitás. A mobilitás formái és politikái nemzeti és transznacionális térben. In: Feischmidt Margit (szerk) Etnicitás. Különbségteremtő társadalom. Budapest: Gondolat – MTA KI, 152-172
- Gödri Irén (2010) Migráció a kapcsolatok hálójában. A kapcsolati tőke és a kapcsolatháló jelenléte és szerepe az ezredvégi magyarországi bevándorlásban. Budapest: KSH Kutatási Jelentés, 89.
- Hannerz, U. (2004b): Gondolatok a globális világról. In: N. Kovács T. (szerk.): A fordítás mint kulturális praxis. Jelenkor, Pécs, 73–93.
- Massey, D. S. – Arango, J. – Hugo, G. – Kouaouci, A. – Pellegrino, A. – Taylor, J. E (2007/2012) A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés. In: Sík E. (szerk.) A migráció szociológiája 1. Budapest: ELTE TáTK, 7-27
- Olomofe, L. (2000): Egy fekete közösség létrejötte Budapesten? In: Sík E., Tóth J. (szerk.): Diskurzusok a vándorlásról. MTA PTI Nemzetközi Migráció Kutatócsoport, Budapest, 50–59.
- Sík E., Tóth J. (szerk.) (2000): Diskurzusok a vándorlásról. Budapest: MTA PTI Nemzetközi Migráció Kutatócsoport, Budapest
- Sík Endre (1999) Magyarok az osztrák munkaerőpiacon. In: Sík Endre – Tóth Judit: Átmenetek. Budapest
- Tilly, Charles (2007/2012) Áthelyeződött hálózatok. In: Sík E. (szerk) A migráció szociológiája 1. Budapest: ELTE TáTK, 28-53

Ajánlott irodalom

- Bauman, Zygmunt (1999) Turisták és vagabundok. A posztmodern kor hősei és áldozatai. Magyar Lettre Internationale 1999 tél, 35. szám
- Hannerz, U. (2004a): A kozmopoliták és helyiek a világkultúrában. In: Biczó G. (szerk.): Az Idegen. Variációk Simmelről Derridáig. Csokonai Kiadó, Debrecen, 178–191.
- Zubaida, S. (2004) Európa és a Másikjai (képzeletbeli határok). Magyar Lettre Internationale, 52. <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre52/zubaida.htm>
- Bauböck, R., Faist, Th. (eds.) (2010): Diaspora and Transnationalism. Concepts, Theories and Methods. Amsterdam University Press, Amsterdam
- Clifford, J. (2001): Utazó kultúrák. Magyar Lettre Internationale, 41., <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00025/clifford.htm>
- Nagy T. (2009): Narratív menekülsors. A hatalom és mobilitás kérdései. In: Jancsák Cs., Nagy G. D., Szűcs N. (szerk.): Céhem vándorkönyvei. Tanulmányok a 60 éves Pászka Imre tiszteletére. Belvedere Meridionale, Szeged, 89–103.
- Nagy T. (2011) Utazó kultúrák és a diaszpórák letelepedése (Travelling cultural patterns and the establishment of diasporas). Tér és Társadalom, 4. 20-37.
- Sík E. (szerk.) A migráció szociológiája 1. Budapest: ELTE TáTK

(1.) Tantárgy neve: Tanulási és tanulmányírási készségfejlesztés	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹¹³:(kredit%)	
A tanóra ¹¹² típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹¹³ :-	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹¹⁴): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹¹⁵ : dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tanulási- és tanulmányírási készségfejlesztés tárgya készségfejlesztő tárgyak körébe tartozik, melynek célja a hallgatók tanulási készségeinek a fejlesztése, valamint az egyetemi és tudományos szemináriumi dolgozatok, szakdolgozatok, tanulmányok és prezentációk elkészítésével és bemutatásával összefüggő technikák megismerése és elsajátítása a formai követelmények, standardok és a tudományos értekező stílus megismerésével, alkalmazásával összhangban.	
Témakörök: Adatgyűjtési eljárások, források, adatbázisok és könyvtárhasználat; A szakdolgozat szerkezeti egységei, részei és felépítése; Bibliográfia készítése; Források, hivatkozások, lábjegyzet, plágium; A tudományos értekező stílus ismérvei; Jegyzetelés formái; Tanulásmódszertani alapismeretek; Tanulási stílusok; A prezentációk típusai, felépítése és módszerei; Előadásra felkészülés és előadásmód.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
A diplomadolgozat tartalmi és formai követelményei. A Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke hallgató számára készített jegyzet. (szocianszek.unideb.hu) Balogh László (2000): Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó Bíró Mária (2006): Prezentációs és íráskészségfejlesztés. Budapest Mező Ferenc (2002): A tanulás stratégiája: diákoknak és felnőtteknek. Debrecen, Pedellus Eco, Umberto: Hogyan írjunk szakdolgozatot? (1991) Ford. Kuklon Beatrix. Budapest, Gondolat	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - érti és átlátja a társadalomtudományi kutatások alapjait és módszereit b) képességei - képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggéseiben - képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől - képes a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra	

¹¹²Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹¹³pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁴pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹¹⁵pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- képes az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére

c) attitűdje

- elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére
- önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére

d) autonómiája és felelőssége

- szakmai és tudományos fejlődésének tudatos és felelős irányítója, fejleszti önértékelését és szakmai tudását
- tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Bihari Ildikó, egyetemi tanársegéd

(1.) Tantárgy neve: Álláskeresési ismeretek és készségek	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: 80% gyakorlat (kredit%)	
A tanóra¹¹⁶ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 30 (heti/2) az adott félévben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: :--.....)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹¹⁷: előadás és az ehhez kapcsolódó vita, irányított beszélgetés, tapasztalatcsere, gyakorlatorientált készségfejlesztő tréningjátékok, ismeretszerzés – építve a résztvevők meglévő tapasztalataira, tudására, aktív részvételére, szerepjáték, brainstorming, videofilm megtekintése	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹¹⁸): A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: állás-pályázati anyag elkészítése mellékletekkel együtt, interjúhelyzet megoldása szituációs gyakorlat keretében. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok¹¹⁹ <i>(ha vannak):</i> -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása Cél: a hallgatók munkaerőpiaci integrációjának elősegítése - előkészítése. Cél ezen túl egyrészt, hogy a résztvevők munkavállaláshoz, álláskereséshez szükséges kulsképeségeiket – kommunikációs, kooperációs, problémamegoldó, konfliktuskezelő, tervező stb. – fejlesszék és az álláskeresési technikák területén ismereteket szerezzenek, másrészt olyan komplex ismereteket kapjanak a magyarországi munkaerőpiac jellemzőiről, amelyek segítik őket az álláskeresés során. Feldolgozott témák: - Különböző munkanélküli csoportok, rétegek szükségleteinek megismerése - A munkaerőpiac általános jellemzői - Munkaerőpiaci piramis, Nyílt és rejtett állásinformációs források - Önéletrajz, kísérőlevél, motivációs levél, referencia levél – típusok, tartalma, formája, megírása - A spontán/kopogtató álláskeresés – elmélet, szituációs gyakorlatok - Az interjú típusai - Internetes álláskeresés technikái - Állásmegtartás módszerei <i>The aim is to promote and integrate students into the labor market. In addition, it aims to develop participants' ability to work, job search (communication, co-operation, problem-solving, conflict management, planning, etc.). Students receive job-searching techniques and characteristics of the Hungarian labor market to get complex knowledge that helps them in finding a job.</i> Processed Topics: - <i>Understanding the needs of different unemployed groups and layer</i> - <i>General characteristics of the labor market</i>	

¹¹⁶ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹¹⁷ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁸ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹¹⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- <i>Labor market pyramid, open and hidden job information resources</i> - <i>Curriculum Vitae, cover letter, motivation letter, reference letter (types, content, form, writing)</i> - <i>Spontaneous / knocking job search - theory, situational exercises</i> - <i>Types of interview</i> - <i>Internet job search techniques</i> - <i>methods of job keeping</i>
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
1.) Községi módszerekkel támogatott álláskereső technikák – In.: „Munka-Kör“ Csoportos módszerek, közösségi innovációk a támogatott álláskeresőben. (Írta : Boda Margit – Diebel Andrea – Prókai Orsolya), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2008. pp. 7 – 139 2.) Állástalálók Klubja: Motivációs, álláskereső és hálózatiépítési technikák a 45 év fölötti tartós munkanélküliek segítésére, (Szerk: Csoba Judit és Sipos Flórián) Kiadó: Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen, 2010. 3.) A Társas érintkezés pszichológiája, (Írta: Forgács József) Kiadó: Kairosz kiadó, Budapest, 2007.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 8. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a)tudása A tantárgy keretében elsajátított ismeretek: - A hatékony álláskeresőzéshez szükséges kommunikációs és problémamegoldó technikák. - Az álláskeresőzés során alkalmazásra kerülő írásos pályázati anyagok színvonalas összeállításához szükséges ismeretek. - Ismeri az álláskeresőzés során alkalmazható legfontosabb adatbázisokat, portálokat és más elektronikus forrásokat. - A telefonos és szóbeli interjútechnikák hatékony alkalmazásához szükséges információk és tudás megléte. b)képeségei   - Munkáját kapcsolatteremtés és -fenntartás, konfliktusmegoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi. - Nyitott a kritikus önértékelésre. - Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. - Önálló és konstruktív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.

(1.) Tantárgy neve: Miliók, szubkultúrák, életstílusok	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹²³: (kredit%)	
A tanóra¹²⁰ típusa: gyakorlat és óraszám: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹²¹ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹²²): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok¹²³: önálló adatgyűjtésen alapuló szemináriumi dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a miliő- és szubkultúrakutatások főbb szakaszaival (chicagói iskola, brit szubkultúrakutatások, poszt-szubkultúrák), és rokon fogalmaival (klubkultúrák, neo-törzsek, ifjúsági kultúrák, ízléskultúrák, fogyasztó csoportok). A félév során a hallgatók betekintést nyernek a társadalmi rétegződés kutatásának társadalmi cselekvés-orientált megközelítéseibe, (AIO kutatások, életstílus-csoportok), a miliő- és szabadidő-kutatásokba. A félévet egy szabadon választott szubkultúra vagy ízléskultúra önálló, empirikus kutatáson alapuló elemzésével és zárbeli dolgozatokkal teljesítik a résztvevők. The aim of the course Milieus, Subcultures, and Lifestyles is to inform students about the main periods of milieu and subculture research (Chicago school, british subculture studies, and post-subcultures) and the related terms (clubcultures, neo-tribes, youth cultures, taste cultures, consumer groups). During the semester, students study the social action oriented approaches of the study of social stratification (AIO research, lifesyle groups) and the miliea and lesure time research. The semester requires the execution of an individual study on a selected subculture or taste culture based on an own empirical research and taking successful tests are also required.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Cohen Albert. K. (1969): A szubkultúrák általános elmélete. In: Huszár T. - Sükösd M. (szerk.): Ifjúságszociológia. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Howard S. Becker (1974): A kívülállók. Tanulmányok a deviancia szociológiai problémaköréből. In: Andorka Rudolf - Buda Béla - Cseh Szombathy Béla (szerk.): <i>A deviáns viselkedés szociológiája</i>. Budapest, Gondolat Kiadó Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, <i>Replika</i> 53: 91–110. Rácz József (1998): A '80-as évek ifj sági szubkult rái Magyarországon. In Rácz J.: <i>Ifjúsági</i>	

¹²⁰ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹²¹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹²² pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹²³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

(szub)kultúrák, intézmények, devianciák: Válogatott tanulmányok. Budapest, Scientia Humana

Szapu Magda (2002): *A zűrkorszak gyermekei. Mai ifjúsági csoportkultúrák*. Budapest, Századvég Kiadó

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszereivel, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit.
- Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik.
- Jártas a szociológia fontosabb történeti, elméleti és gyakorlati ismereteiben, a közgondolkodásnál mélyebben érti a társadalmi összefüggéseket.
- Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.
- Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.
- Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.
- A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a szociológiai kutatás folyamatát

b) képességei

- A szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit
- Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat.
- Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat.
- Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):
Sipos Flórián

(1.) Tantárgy neve: Esélyegyenlőségi politika	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ :(kredit%)	
A tanóra ¹²⁴ típusa: kollokvium és óraszám: 2+0 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:-) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹²⁵ : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹²⁶): koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹²⁷ : -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A tantárgy célja, hogy átfogó ismereteket nyújtson az esélyegyenlőség legfontosabb dimenzióiról Magyarországon és az Európai Unióban. A hallgatók megismerkednek az esélyegyenlőség alapfogalmaival, az esélyteremtés feltételrendszerével, jogszabályi háttérével. A kurzus kiemelten foglalkozik a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetével és az esélyegyenlőségük érdekében kidolgozott intézkedésekkel. A hallgatók elsajátítják az esélyegyenlőségi terv készítésére vonatkozó ismereteket, amelyeket egy általuk kiválasztott intézményre vonatkoztatva prezentáció formájában is bemutatnak.   Témakörök: Az esélyegyenlőség-esélyegyenlőtlenség fogalmi megközelítései; Az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód feltételrendszere; Az esélyegyenlőség jogszabályi háttére napjainkban hazánkban és az Európai Unióban; Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok Magyarországon; Sztereotípiák, előítélet, diszkrimináció; Intézményi esélyegyenlőségi terv; Helyi esélyegyenlőségi programok; Jó gyakorlatok az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében   A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)   Halmi Gábor– Tóth Gábor Attila (2003): Az emberi jogok rendszere – In: Halmi Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok – Osiris Kiadó, Budapest 81- 136. (ISBN 9789633899526)   Kende Anna (2005): „Értelmiségként leszek roma és romaként leszek értelmiségi”. Vizsgálat roma egyetemisták életútjáról – In: Neményi Mária – Szalai Júlia (szerk.): Kisebbségek kisebbsége – A magyarországi cigányok emberi és politikai jogai – Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest (ISBN 9639494860)   Kovács Krisztina (2003): Az egyenlőség elvéből fakadó általános követelmények - In: Halmi Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok – Osiris Kiadó, Budapest 363- 422. (ISBN 9789633899526)   Tardos Katalin (2007) (szerk.): A befogadó és sokszínű munkahelyért. Jó példák magyarországi vállalatoktól – International Labour Office, Budapest (ISBN 9789220205907)   Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 8.pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

¹²⁴ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹²⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹²⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹²⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

pl.:

a) tudása

- a társadalom működésének, a társadalmi folyamatoknak, a társadalmi és szociális problémák keletkezésének megismerése valamint annak értelmezése, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre
- az emberi szükségletek, a társas viselkedés pszichológiai tényezőinek, az emberek és a környezetük közötti interakcióknak a megismerése és értelmezése
- a szociális munka szerepének, funkcióinak, komplexitásának, interdiszciplináris jellegének megismerése és értelmezése
- a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszerek, eljárások megismerése

b) képességei

- a konkrét társadalmi problémák, veszélyeztető tényezők és a problémakezelés folyamatának értelmezése
- a vélekedések, sztereotípiák, előítéletek a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől való megkülönböztetése
- szükségletfelmérés, az egyén és környezete közötti folyamatok, kölcsönhatások, problémák holisztikus elemzése

c) attitűdje

- a társadalmi és szociális problémákra való nyitottság, elkötelezettség és felelősség vállalás a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett
- a szakma etikai alapelveinek gyakorlati alkalmazása
- személyek, családok, csoportok, közösségek iránti empátia
- nyitottság új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra

d) autonómiája és felelőssége

- a szociális munka értékeinek és alapelveinek, a szakmai etikai kódex iránymutatásainak képviselése
- a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért való felelősségvállalás

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Molnár Éva

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):

Molnár Éva

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Területi esélyegyenlőtlenségi viszonyok Területi egyenlőtlenségi viszonyok
A tantárgy kódja: BTSZ818BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A szeminárium lehetőséget biztosít arra, hogy a hallgatók mélyebben megismerkedjenek a területi egyenlőtlenségek interdiszciplináris elméleti megközelítéseivel és különböző megjelenési formáival. A kurzus célja alapvetően a szemléletformálás, a különböző „ágazati” információkat szintetizálni képes gondolkodásmódkialakítása –ezáltal értelmezhetővé téve az egyenlőtlenségek térbeli és időbeli alakulását befolyásoló tényezők komplexitását. A makroszinttől a településeken vagy akár településrészekben belül jelentkező egyenlőtlenségi viszonyok gyakorlati vizsgálata elősegíti a térbeli szemlélet kialakítását/erősítését is.

A félév tematikája

A félév folyamán tárgyalt fontosabb témakörök:

- A területi egyenlőtlenségek – elméleti és gyakorlati megközelítések, mérhetőség, területi szintek
- A társadalmi-területi egyenlőtlenségek fontosabb dimenziói
- Globális egyenlőtlenségek – centrumok és perifériák
- Magyarország térszerkezete és fejlődési tengelyei
- A magyar településhálózat területi egyenlőtlenségei
- Elérhetőség és hozzáférhetőségmakro- és mikroszinten
- A jól-lét területi aspektusai
- A területi egyenlőtlenségek demográfiai hatásai
- Egyenlőtlenségek és fejlesztéspolitika – konvergencia vagy divergencia

Értékelés

- A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, ezért teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás (legfeljebb három hiányzás elfogadható).
- Aktív órai részvétel.
- A félévet lezáró dolgozat elkészítése (a témakörökhöz kapcsolódva, az oktatóval történő egyeztetést követően, legalább öt oldal terjedelmű, önálló elemzés).

Kötelező irodalom

- Enyedi György (szerk.) (1993): Társadalmi-területi egyenlőtlenségek Magyarországon. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Faragó László (2016): Társadalmi-területi egyenlőtlenségek. = Tér és Társadalom 30/3., 118-123.

- Kovách Imre (2012): A vidék az ezredfordulón. A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmiváltozásai. Argumentum–MTATKSZI (Letölthető: <http://mek.niif.hu/12700/12727/12727.pdf>)
- Harcsa István (2015): A területi fejlettség és egyenlőtlenségek lehetséges értelmezései — kritikai értékelés és kutatási eredmények I.. = Statisztikai Szemle 93/5. pp. 460-486.
- Nemes Nagy József (1990): Területi egyenlőtlenségek dimenziói. Adalékok egy „kvázi” elmélethez. Tér és Társadalom 2. pp. 15-30.
- Nemes Nagy József (1996): Centrumok és perifériák a piacgazdasági átmenetben. = Földrajzi Közlemények 120/44., pp. 31-44. <http://geogr.elte.hu/REF/PDF/CENTRPER.pdf>
- Rechnitzer János (1993): Szétszakadás vagy felzárkózás? A térszerkezetet alakító innovációk. Győr: MTA RKK Észak-dunántúli Osztály.
- Szirmai Viktória (szerk.) (2015): A területi egyenlőtlenségektől a társadalmi jól-lét felé. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár.

(1.) Tantárgy neve: Esetmegbeszélés	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : 80% gyakorlat (kredit%)	
A tanóra ¹²⁸ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti/2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: :--.....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹²⁹ : tapasztalatcsere, brainstorming, videofilm megtekintése	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹³⁰): A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltételei: órai aktivitás és 5-10 oldalas esetbemutató dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ¹³¹ (ha vannak): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: nincs	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél, a szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatok egyéni feldolgozásán túl, azok csoportos megvitatása, értékelése, a különböző intézményekben, településtípusokon, és célcsoportok körében szerzett tudás-tapasztalat megosztása a csoportban.

A gyakorlat egyes szakaihoz kapcsolódva segíti a szemináriumvezető a hallgatók munkáját. A gyakorlat szakaszaihoz kapcsolódó szemináriumi tevékenységek részletezése:

- szakasz: A terepszerződés előkészítése
 - a hallgatók motivációjának felmérése és fejlesztése,
 - a feladatok, értékelési szempontok tisztázása.
- szakasz: Esetmegbeszélés (mintaesetek és a hallgatók által hozott esetek alapján)
 - a terepgyakorlat során szerzett tapasztalatok reflektív feldolgozása,
 - a hallgatók intervenciók repertoárjának és tudásának bővítése,
 - tanulmány elkészítésének segítése.
- szakasz: Értékelés, lezárás

During the field practise period the aim is to process the collected experiences individually and also to discuss and evaluate these in the group. Another goal is to share the knowledge experience gained in different institutions, types of settlements and target groups among students.

The seminar leader helps the students to work with the various stages of the practice.

Details of the seminar activities:

Section 1: Preparing the Field Agreement

- Assessing and developing student motivation*
- Clarification of tasks and evaluation aspects*

Section 2: Case Discussion (based on sample cases and cases brought by students)

- Reflective processing of the experiences gained during field work*
- To increase the audience's intervention repertoire and knowledge*
- Helping to prepare a study*

¹²⁸ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹²⁹ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹³⁰ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹³¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Section 3: Evaluation, closure

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

15. Terephelyek kézikönyve. (Szerk.: Diebel A.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

16. Terepgyakorlatok Módszertani kézikönyve. (Irta és szerk.: Diebel A.-Prókai O.), Debrecen, Kiadó: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, 2012.

További szakirodalmat az adott terephely célcsoportjához, módszertani repertoárjához, az intézmény szociálpolitika rendszerében elfoglalt helyéhez illeszkedve egyedileg ajánl a gyakorlatot vezető tereptanár.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

q) tudása:

- Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, szociális problémák keletkezését, a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre.
- Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket.
- Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait.
- Ismeri más segítő szakmák kompetenciaköreit, felkészült más szakmák szakembereivel való szakszerű együttműködésre.
- Ismeri a társadalmi integráció erősítését, a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat.

r) képességei:

- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.
- Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában

s) attitűdje:

- Munkáját kapcsolatteremtés, konfliktus-megoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, fejlett kommunikációs készség jellemzi.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):--

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Társadalom- és szociálpolitika II.

Tantárgykód: BTSZ206BA-K3

Félév: 2020/2021 tavaszi

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: heti 2 óra

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A szeminárium általános célja és specifikus célkitűzései:

A szeminárium célja a szociálpolitika témakörébe tartozó tanulmányok alapozása, definíciók, fogalmak, ismeretrendszer elsajátítása. A tárgy épít a Társadalom-és szociálpolitika I. kurzus során elsajátított ismeretre.

Témakörök:

1. A társadalompolitika, a szociálpolitika, és a szegénypolitika fogalma, jellemzői
2. A szociálpolitikára ható értékek: szabadság – biztonság
3. Mit jelent napjaink szociálpolitikájában az egyenlőség?
4. A jóléti állam kialakulása, szerepvállalása
5. A modern ideológiák és a jóléti állam
6. A jóléti elosztás: piac és redistribúció
7. A szociálpolitika alapelvei
8. A jóléti elosztás technikái
 - a. univerzális ellátás
 - b. biztosítási típusú ellátás (kialakulása, jellemző formái, sajátosságai) Magyarországon és Európában
 - c. rászorultság típusú ellátás formái, intézményrendszere és működési sajátosságai
9. A szociálpolitika intézményei és eszközei
 - a. a szociálpolitika intézményrendszere a rendszerváltás előtt: ellátási formák, szolgáltatási rendszerek
 - b. a jóléti elosztás intézményrendszere: az államháztartás és a központi újraelosztás rendszere
 - c. az adózás és a szociálpolitika összefüggései
10. A társadalombiztosítási rendszerek kialakulása, jellemzői
 - a. Bismarck és kora
 - b. Beveridge és az általa bevezetett biztosítási rendszer
 - c. *A biztosítási rendszer változását kikényszerítő tényezők és a rendszer alakulásának sajátosságai*
11. Szegénység, szegénypolitika
 - a. a szegénység kialakulásának gazdasági, társadalmi okai
 - b. *a szegénypolitikai intézkedések elemzése hazai és nemzetközi összefüggésben*
 - c. a segélyezés formái, hatásossága
12. A helyi önkormányzatok szociálpolitikája
 - a. a helyi önkormányzat szociálpolitikai szerepét, működését meghatározó jogszabályi környezet kialakulása, változásai
 - b. a helyi rendeletalkotás sajátosságai (amit a rendeletek megfogalmaznak és amit nem) –
 - c. A helyi önkormányzatok szerepe az aktív korúak rendszeres szociális segélyben részesülők ellátásában
13. A jóléti állam válsága
 - a. a jóléti állam válságának okai, következményei

- b. a jóléti állam válságának hatása a szociális ellátásokra és szolgáltatásokra
- c. a gazdasági válság és a jóléti állam válságának összefüggései

14. A jóléti pluralizmus

- a. a piaci szereplők részvétele a jóléti ellátásban
- b. a nonprofit szereplők részvétele a jóléti ellátásban
- c. a jóléti pluralizmus kialakulása, előnyei Magyarországon

Az értékelés módja:

1. Az órákon való rendszeres és aktív részvétel (maximum 3 hiányzás megengedett a félév során)
2. 1 kiselőadás sikeres megtartása
3. 5 zárthelyi dolgozathoz minimum 3 sikeres megírása

Kötelező irodalom

Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlőtlenségek. HRSZE 2000.

Krémer Balázs: Bevezetés a szociálpolitikába. Napvilág Kiadó Budapest 2009. 111-265.o

Zombori Gyula: A szociálpolitika alapfogalmai. T-TWINS Kiadó és Topográfiai Kft. Budapest 1994

Ferge Zsuzsa: Magyar társadalom– és szociálpolitika (1990-2015). Osiris Kiadó

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociális munka gyakorlat feldolgozó szeminárium I.

Tantárgykód: BTSZ101BA_K3

Félév: 2020/2021 őszi

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: heti 2 óra

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A szeminárium általános célja és specifikus célkitűzései:

Az előadáshoz kapcsolódó szeminárium bevezető, alapozó ismereteket nyújt a szociális munka témakörben. Tovább erősíti a szociális munka szakmai nyelvezetének a használatát és a szakmai identitás építését. A szeminárium célja a Szociális munka gyakorlat I. tárgy keretében tett intézménylátogatások során szerzett tapasztalatok integrálása a szociális és gyermekjóléti gyermekvédelmi alap- és szakellátás intézményeiben.

A hallgatók a terepkoordinátor szervezésével és koordinálásával 10 szociális intézményt, szervezetet látogatnak meg, ahol betekintést nyernek a szervezet felépítésébe és működésébe, megismerkednek a célcsoporttal és az adott szervezet által nyújtott szolgáltatási palettával és főbb jellemzőivel. Az intézménylátogatást követően a hallgatók beszámolnak a terepen szerzett tapasztalatokról, ismereteikről, melyet az ismeretek rendszerezése követ.

Az értékelés módja:

4. A szemináriumi órákon való rendszeres és aktív részvétel (maximum 3 hiányzás megengedett a félév során)
5. terepnapló leadása a szorgalmi időszak utolsó szemináriumi óráján.
6. A végső érdemjegy a szorgalmi időszak végén a terepnapló és az órai aktivitásra kapott részjegyből tevődik össze.

Kötelező irodalom

Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk.) (1994): A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 8154 72)

Internacional Federation of Social Workers (2014): A szociális munka globális definíciója. In: *Esély*, 6: 96-100.

Kozma Judit (szerk.) (2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség (ISBN 963 00 9972 1)

Szociális Szakmai Szövetség etikai kódexe 2011.

Szóllósi Gábor (2015): A szociális munka új, 2014-es globális definíciója. In: *Párbeszéd: szociálismunka-folyóirat*, 1.

Terepnapló - szempontrendszer

- 1) Ellátás jogszabályi háttere, ellátórendszeren belüli helye
- 2) Az intézmény feladatköre, ellátás hatóköre
- 3) Fenntartó, finanszírozás módja
- 4) Az intézmény szolgáltatásai, azok bemutatása
- 5) Elérés módja, információhordozók, hogyan történik a lakosság tájékoztatása
- 6) Szolgáltatást igénybe vevők (hány fő, forgalmi adatok, célcsoport demográfiai, szociológiai jellemzői)
- 7) Az intézmény dolgozói (foglalkozási jogviszony, státuszok száma, nem, életkor, beosztás, képesítés, 1 főre jutó kliensek száma)
- 8) Dolgozók képzésére, továbbképzésére vonatkozó lehetőségek, éves előirányzat
- 9) Konferencián, tanulmányúton, nemzetközi tapasztalat szerzésen részt vesznek-e? Milyen további szakmai anyagok (szakkönyv, oktatófilm, folyóirat) állnak a kollégák rendelkezésére?
- 10) Szupervízió, esetkezelés biztosított-e, formája, rendszeressége?
- 11) Pályázati lehetőségek, azok kihasználásának módja?
- 12) Innovatív módszerek, kezdeményezések
- 13) Intézményi együttműködések (kikkel, mennyire formális?)
- 14) A dolgozók hogyan látják munkahelyükön, a szociálpolitika rendszerén belül, és a társadalomban a megbecsültségüket, milyen a szakma presztízse véleményük szerint?
- 15) Nemek szerepe a szociális és gyermekvédelmi területen, van-e szükség több férfi munkavállalóra, milyen területen?
- 16) Ellátási filozófia, koncepció, éves munkaterv.
- 17) Fejlesztési lehetőségek intézményi és rendszer szinten a területen dolgozó szakemberek szerint?
- 18) Hogyan szeretnék látni az ellátást, szolgáltatást és tágabb értelemben az ellátórendszert 10 év múlva a kérdezett szakemberek?
- 19) Munka / ellátás értékelésének módja? Vannak-e indikátorok, intézményi standartok?
- 20) Hallgató saját véleménye a látottakról.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociális munka gyakorlat feldolgozó szeminárium II. (Esetkezelés)

Tantárgykód: BTSZ201BA_K3

Félév: 2019/2020. tanév II. félév

Képzés: Szociális munka BA

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: heti 2 óra

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A Szociális munka II. tantárgy szemináriumának keretében a hallgatók elsajátítják az esetkezelés gyakorlati ismereteit. A tantárgy gyakorlati részének a célja a Szociális munka II. terepgyakorlat előkészítése és feldolgozása, vagyis az esetkezelés terepgyakorlat során megszerzett tapasztalatok monitorozása, értékelése, elemzése, integrálása és a terepnapló és esetelemzés előkészítése. A hallgatók megismerik az esetkezelés helyét, szerepét és az elméleti ismereteken alapuló gyakorlatát a szociális munkában és segíti az integrált tudás kialakítását.

Esetbemutatás, tapasztalatok megvitatása

A szociális és gyermekvédelmi területről a hallgatók kiválasztanak egy intézményt és onnan hoznak egy esetet, ahol a féléves gyakorlati idejüket töltik, mely lehet lezárt vagy folyamatban lévő eset. A hallgatók a félév során, az esetről gyűjtött információk mentén beszámolnak a saját esetükről a megadott esetnapló készítésének szempontjai alapján. A prezentációk után megvitatják a hallgatók tapasztalataikat egymással, az órát közös értékelés zárja. Az intézményben töltött terepgyakorlaton elvárás, hogy a hallgató amennyiben intenzíven (több napot egy tömbben) tölti a gyakorlatát, két napnál többet (max 16 óra) nem töltsön egyszerre, mivel cél a folyamatos szemináriumi órai referálás, a terepen szerzett tapasztalatok közös megvitatása.

Előfeltételek: Szociális munka I. gyakorlat

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Értékelés: esetnapló és ahhoz tartozó dokumentáció készítése, terepnapló benyújtása

Az értékelés módja:

- Az alkalmak 80 %-án a hallgatóknak részt kell venniük.
- 1 szemináriumi dolgozat leadása, amely a hozott és megvitatott esetet mutatja be. Az esetnapló az előre megadott szempontok szerint íródik, terjedelme 5-10 oldal. A dolgozatot a szorgalmi időszak utolsó hetének óra időpontjában kell leadni az elős órán kiadott esetnapló forma szerint a tanszéki dolgozati szemináriumi arculattervbe beillesztve.

Esetnapló elkészítésének szempontjai az elő órán kiadott szempontok alapján:

Az esettanulmány felépítése – szempontrendszer

Az egyes vázlatpontok egy általános szerkezetet biztosítanak, mely a rendszerezett végiggondolást segíti. A hangsúly a szerint tolóthat el, hogy mi a tanulmány célja. Az egyes szakaszok jelentősége változhat, bármelyik el is maradhat.

- Ki az esettanulmány szerzője, hogy került kapcsolatba a klienssel, milyen intézményben, milyen szerepben?
- Hogyan került kapcsolatba a kliens a szociális munkással vagy az őt foglalkoztató szervezettel, milyen motivációk alapján, önként jött vagy küldték, mit jelent ez a közös munka szempontjából, milyen dilemmákat vet fel?
- Mi a „hozott” probléma?

- Mit várt a kliens, amikor jelentkezett, és a közös munka során milyen elvárásai voltak, miből lehetett választani, milyen típusú problémákra felkészült az intézmény, mennyire nyitott a kliens gondjaira?
- Kik a szereplők a kliens, illetve az intézmény részéről? Az esettanulmányban fontos szólni arról, hogy a szupervízió, konzultáció mit adott a szociális munkás számára a további munkához, miért vált szükségessé stb.
- A szereplők közül ki a kliens és miért ő?
- A kliens szociokulturális környezete, családi háttere.
- A kliens saját erőforrásai, saját korábbi próbálkozásai a helyzet megoldására.
- Kire számíthat a kliens a saját környezetében, és kit hívhat segítségül?
- Kire számíthat a szociális munkás (team, szupervízor, támogató környezet)?
- Miért pont ahhoz a szociális munkához került (sajátos érdeklődés, korábbi ismeretség, szimpátia, irányítás, ajánlás stb.) és ennek volt-e jelentősége az eset során, volt-e választási lehetőség a kliens és a szociális munkás számára?
- A közös munka menete, fázisai (elvárások, szerződés, hogyan működött a szerződés a gyakorlatban, milyen nehézségek támadtak, és ki mit tett a legyőzésükre, milyen fordulópontjai, válságai voltak a kapcsolatnak, hogyan lehetett túljutni rajtuk).
- Mit tett a kliens és környezete, hogy a közös munkát (változást) segítse/megakadályozza, melyek a visszahúzó tényezők, kinek (nem) áll érdekében a változás?
- Milyen érzelmeket, indulatokat váltott ki az eset a kliensben, a szociális munkásban, és mit kezdtek ezekkel?
- Lezárult esetről van szó, vagy folyamatban lévőről? Ez azért is fontos, mert más a rálátásunk egy lezárt ügyre, mint amiben benne vagyunk.
- Mennyire érzi vagy érezte magát az ügyben kompetensnek a szociális munkás és miért?
- Milyen szakemberre volt, vagy lett volna szüksége és mihez?
- Kapott-e segítséget, kitől, milyen, és ez hogyan érintette a klienssel való kapcsolatát, saját kompetenciáját. Érdemes leírni a kudarcokat, rossz lépéseket is, főleg ha tudjuk, és átmerjük gondolni, mit rontottunk el. (Idetartozik a megérintettség, esetleg megsértődés is.)
- Ha az eseti munka kapcsán érdekes dokumentumok születtek (levelek, iratok, képek), ezek bemutatása fontos.
- Az eset szereplőinek nevét, környezetét rögzítéskor úgy kell megváltoztatni, hogy ne legyen felismerhető.
- Szakirodalmi hivatkozások akkor kellenek, ha valamilyen közismert jelenségre hozunk példát, és a hivatkozás segít az elmélet megértésében. Ha már a munka során utána olvastunk egy jelenségnek, problémának, és ezáltal a kliens esete összevethető általános adatokkal, tapasztalatokkal, akkor érdemes erre kitérni, különösen, ha az élmény feldolgozottságát javítja.
- Az adatok csoportosításakor minden lehetséges összefüggést végig kell gondolni, mert nem az a legfontosabb, hogy egy esetről mindent leírjunk a legapróbb részletekig, hanem hogy rendezzük, feldolgozzuk az eseményeket, jelenségeket, tapasztalatokat.
- Az esettanulmány szerkesztésekor jól el kell különíteni a konkrét esetről szóló szakaszokat a hivatkozásoktól, az elemzés eredményeitől.
- Az esettanulmány nem egyszerűen esetismertetés vagy esetleírás, hanem elemzés, tehát tanulmány. Ebben értelmeznünk kell az eseményeket, összevetni adatokat, indokolni, okokat keresni, magyarázni, kérdéseket feltenni stb. A feldolgozás szempontjának is ki kell derülnie, mi volt a célja, és mire jutottunk.

Az esettanulmány a hallgató személyes észrevételével, kritikai meglátásával, esetleges probléma fókuszú felvetéseivel zárul.

2. verzió:

1. Bevezetés – Az eset választásának indoklása

- ☐ ☐ A probléma jelentősége?
- ☐ ☐ Tipikus vagy nem tipikus élethelyzetet bemutató probléma?

2. Az eset előzményei

- ☐ ☐ Röviden (maximum 5-6 mondat). ☐ Csak az, ami az eset megértését szolgálja.
- ☐ ☐ Kiegészítő kép, de fontos, pl. a történesek szempontjából (már ismert család vagy jelzés más szakemberektől, stb.)

3. Tárgyalás (ebben a részben azt kell bemutatni, ahonnan már személyesen a hallgató is bekapcsolódhatott a folyamatba)

- ☐ ☐ Indulás, első interjú
- ☐ ☐ Első találkozás. (jelenjen meg előttünk a kliens személye és a környezete).
- ☐ ☐ Problémák.
- ☐ ☐ Szociális szolgáltató/intézmény önreprezentációja, bemutatás (mit tud az intézmény nyújtani)
- Rendszerelmélet, családi rendszer és a család külső kapcsolati rendszere és ezek elemzése.
- ☐ ☐ Előzetes megállapodás.
- ☐ ☐ Szerződés
 - ☐ ☐ Tartalma (keret és tartalom)
 - ☐ ☐ Érintettjei a rendszerelméleti szociális esetmunka fényében.
 - ☐ ☐ Terv a támogató rendszerekre, megteremtés vagy bevonás.
- ☐ ☐ Tervezési fázis
 - ☐ ☐ Az esetmunka céljai.
 - ☐ ☐ A feladatok konkrétan (Szociális szolgáltató, rendszer, segítők)
 - ☐ ☐ Rendszerszintek konkrétan
 - ☐ ☐ Erőforrások (külső és belső) működése.

4. Befejezés

- ☐ ☐ Értékelés arról, hogy mit tudtunk megvalósítani (reflexió az elért és el nem ért változásokra – folyamatos és mély reflexió az Esettanulmányban).
- ☐ ☐ Hatásuk a problémamegoldó folyamatban jelentkező hatásokat befolyásoló tényezők (rendszer és probléma kölcsönhatása).
- ☐ ☐ Eszközök és módszerek hatékonysága (. Dokumentumok elemzése, röviden, de a lényeget kifejezően.
- ☐ ☐ A segítők szakmai értékelése az esetmunkáról, különös tekintettel a Szociális szolgáltató szerepére.
- ☐ ☐ Tervek a jövőre, gondolataink a Szociális szolgáltató és környezeti rendszeréről. ☐ ☐ Az alkalmazott módszer hatékonysága?
- ☐ ☐ A szakmai együttműködés bemutatása?
- ☐ ☐ Pozitív vagy „negatív” példa az eset?
- ☐ ☐ Szociális munkás motivációjának leírása.
- ☐ ☐ Szociális munkás saját céljainak megfogalmazása

Lezárás

Mit tanultam magamról és az esetből

Kötelező irodalom:

Csoba Judit – Prókai Orsolya szerk. (2011): Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelési gyakorlatához. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen
<http://mek.oszk.hu/11900/11939/11939.pdf>

Tánczos Éva (szerk.) (1994): Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 815458 6)

Kozma Judit (2001): Szociális diagnózis. In: Esély, 3.: 61-94.

Ajánlott irodalom:

Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk.) (1994): A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 8154 72)

Kozma Judit (szerk.) (2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség (ISBN 963 00 9972 1)

Szabó Lajos (2000): Szociális esetmunka – Elméleti alapvetés. Budapest, Wesley Könyvek (ISBN 963 00 5547 3)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szakdolgozati szeminárium I. Szakdolgozati szeminárium II. Szakdolgozat elkészítése és benyújtása
A tantárgy kódja: BTSZ511BA, BTSZ611Ba, BTSZ612BA
A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA (nappali)
Felelős oktató: témavezető A tantárgy formája: szeminárium, gyakorlati jegy

A SZAKDOLGOZATI SZEMINÁRIUMOKON ZAJLÓ FELADATOK ÜTEMEZÉSE:

- A szakdolgozat vázlatának elkészítése (a konzulens támogatásával)
- A szakdolgozat elméleti fejezetének elkészítése
- A szakdolgozat témájának társadalomtörténeti és/vagy jelenkori összegzése
- A kutatás módszertanának meghatározása, a kutatási terv elkészítése (mintavétel, célcsoport, kutatási kérdések, kutatási helyszínek)
- A kutatás megszervezése
- Az adatfelvétel lebonyolítása
- Adatrögzítés
- Adatelemzés és diszkusszió

ELVÁRÁSOK:

- folyamatos kapcsolattartás a konzulenssel, a téma véglegesítése (a téma feleljen meg a szak által meghatározott követelményeknek, és illeszkedjen az oktatói témakiírásokhoz)
- minden félévben minimum öt személyes konzultáció a témavezetővel, ennek írásos dokumentálása a kiadott formanyomtatványon
- a témavezető jóváhagyása a tanulmányi félévek sikeres zárásáról
- a leadási határidő előtt 15 nappal a kész dolgozat bemutatása a témavezetőnek
- a témavezető jóváhagyó nyilatkozata a dolgozat benyújthatóságáról
- a kész szakdolgozat benyújtása